Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 211 (961) ♦ П'ятниця, 4 листопада 1994 року ♦ Ціна договірна

ТРАМВАЇ ВІД «ПІВДЕНМАШУ»

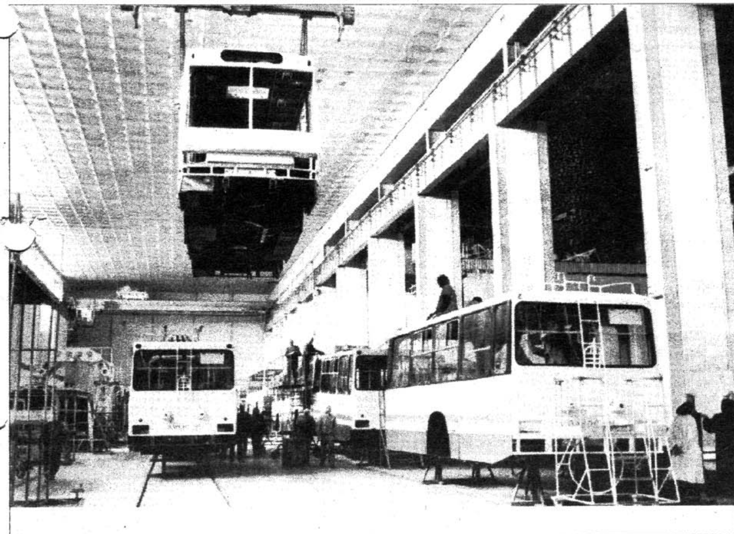

ПОКИ ЩО НЕ ЗОВСІМ НАШІ

На «Південмаші» відбулася презентація українсько-чеського спільного підприємства «Трам-Південь» та перших складених у Дніпропетровську трамваїв. Серед засновників СП — чеське акціонерне товариство «ЧКД- ТАТРА», об'єднання «Південмаш» і Одеський міськвиконком. За основу трамваїв «Трам-Південь» узято перспективні зразки електромашин з Чехії, звідки поперва х поставлятимуть і всі комплектувальні. Проте українські машинобудівники мають намір до кінця наступного року освоїти випуск майже всіх деталей і вузлів у себе.

А проблема розвитку муніципального пасажирського транспорту в Україні постає гостро. Її трамвайний парк налічує понад п'ять тисяч одиниць рухомого складу. І якщо раніше він щорічно поповнювався 450—500 новими електромашинами, то останнім часом — одиницями. Освоївши випуск трамваїв у Дніпропетровську і паралельно в Луганську, а також нарощуючи й далі на «Південмаші» виробництво тролейбусів, в Україні невдовзі мають намір розв'язати транспортну проблему для міст. Перші трамваї в СП вирішили передати Харкову і Дніпропетровську.

На знімках: у салоні нового трамвая (на передньому плані — міністр Кабінету міністрів України Валерій **Пустовойтенко** (праворуч) і голова Дніпропетровської облради Павло **Лазаренко**); на виробничому об'єднанні «Південмаш».

Матеріал нашого власного кореспондента з проблем міського транспорту у Дніпропетровську читайте на 12-й стор.

Фото А. КРАСНОЖОНА.

СТИПЕНДІЇ ПРЕЗИДЕНТА — СТУДЕНТАМ І АСПІРАНТАМ

Постановою Кабінету Міністрів затверджено Положення про порядок призначення стипендій Президента України студентам вищих навчальних закладів та аспірантам. Стипендії Президента призначаються тим із них, які найбільш відзначилися в навчальній та науковій роботі. Кандидати на отримання їх висуваються вченими (педагогічними) радами вузів двічі на рік за результатами екзаменаційної сесії. Для аспірантів — раз на рік за наказами керівників міністерств і відомств, у підпорядкуванні яких перебувають вищі навчальні заклади.

Для студентів розміри стипендій Президента України становитимуть від 765 до 900 тисяч карбованців на місяць залежно від рівня акредитації вузу. Стипендіати-аспіранти отримуватимуть 2 мільйони карбованців на місяць.

Дана постанова чинна з 1 вересня 1994 року.

Продиктовано в номер

Рада регіонів розпочала роботу

Під головуванням Президента України Леоніда Кучми 2 листопада у Києві відбулося перше засідання Ради регіонів. Цей орган, створений за ініціативою Президента країни, проводитиме взаємні консультації, вироблятиме узгоджені проекти рішень з найважливіших проблем економічної та соціальної сфери та питань, які виникають у відношеннях між центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, органами самоврядування. До складу Ради регіонів увійшли представники обласних, Київської та Севастопольської міських Рад народних депутатів, керівники уряду Автономної Республіки Крим.

На засіданні було розглянуто питання про поточну соціально-економічну ситуацію в Україні, обговорено проект Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів».

На аспектах стосовно відносин з Міжнародним валютним фондом, соціально-економічних питаннях, які виникають у зв'язку з прийняттям постанов щодо соціального захисту населення і лібералізації ціноутворення, ситуації на грошовому ринку країни, зосередив увагу віце-прем'єр-міністр України Ігор Мітюков.

На засіданні виступили голови постійних комісій Верховної Ради, керівники міністерств і відомств України.

Президентські клопоти

4 листопада українська делегація на чолі з Президентом України Леонідом Кучмою відбула до Туркменистану. Планується, що в Ашхабаді Л. Кучма зустрінеться з туркменським Президентом Сапармуратом Ніязовим, керівниками уряду. Основне місце на переговорах займатиме низка економічних питань.

3 листопада відбулася телефонна розмова Президента України Леоніда Кучми з віце-президентом США Альбертом Гором, під час якої сторони, зокрема, торкнулися теми майбутнього державного візиту українського Президента до Сполучених Штатів.

Це турбує всіх

Учора відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з Надзвичайними і Повноважними Послами Данії, Норвегії, Фінляндії, Швеції: Крістіаном Фабер Родом, Ойвіндом Нордслеттеном, Еріком Ульфстедом, Мартіном Халквістом.

Сторони обговорили низку міжнародних проблем і, зокрема, можливість приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї найближчим часом.

Бельгійці теж цікавляться

Питання розвитку двосторонніх взаємин та деякі міжнародні проблеми обговорювалися під час зустрічі Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з Надзвичайним і Повноважним Послом Королівства Бельгія в нашій державі Інгеборг Крістоферсен. Голова українського парламенту висловив своє бачення нинішнього політико-економічного становища в Україні. Сторони також торкнулися програми майбутнього перебування делегації Верховної Ради України в Брюсселі.

Гості з туманного Альбіону

Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко прийняв делегацію Комітету у закордонних справах Британської Палати громад на чолі з Дейвідом Хауеллом. Значну увагу під час зустрічі було приділено питанням, пов'язаним з Договором про нерозповсюдження ядерної зброї.

Програмою візиту передбачені бесіди британських гостей з віце-прем'єр-міністром, міністром оборони Валерієм Шмаровим, главою зовнішньополітичного відомства Геннадієм Удовенком.

* * *

2 листопада заступник Голови Верховної Ради України Олег Дьомін прийняв спеціального посланця британського уряду Джона Хемері, який займається практичними питаннями налагодження взаємовигідної співпраці між парламентами двох країн. Ішлося, зокрема, про розробку та реалізацію в рамках міжпарламентських контактів програми вивчення досвіду організації роботи комітетів і комісій, окремих парламентаріїв, діяльності по підготовці законодавчих актів з проблем економіки, національної безпеки тощо.

Досягнуто домовленості, що конкретна реалізація програми міжпарламентських зв'язків, проект якої розробляється, розпочнеться в січні наступного року і здійснюватиметься на багатопартійній основі, тобто за участю представників усіх депутатських груп і фракцій.

В розмові, яка проходила у діловій, взаємозацікавленій обстановці, взяв участь керівник Секретаріату Верховної Ради Леонід Горьовий.

У Москві відбулися українсько-російські консультації

У ході їх заступник міністра закордонних справ України Борис Тарасюк обговорив зі своїми колегами Ігорем Івановим — першим заступником міністра закордонних справ та Георгієм Мамедовим — заступником міністра закордонних справ Російської Федерації питання надання Україні гарантій національної безпеки з боку ядерних держав у формі багатостороннього документа.

Зустріч пройшла у конструктивному дусі й викликала взаємну зацікавленість. Раніше такі консультації було проведено з керівниками зовнішньополітичних відомств США та Франції.

У ході консультацій обговорено пропозиції, що містяться у листах, направлених Президентом Леонідом Кучмою на ім'я лідерів ядерних держав.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про відзначення 50-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні

Ураховуючи всесвітньо-історичне значення Перемоги над фашизмом, подвигу народів країн антигітлерівської коаліції та з метою вшанування пам'яті синів і дочок України, які віддали життя за рідну землю, **постановляю:**

1. Відзначити 9 травня 1995 року 50-ту річницю Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років як всенародне свято.

2. Утворити Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів, присвячених 50-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

Затвердити КУРАСА Івана Федоровича — віце-прем'єр-міністра України — головою Організаційного комітету.

3. І.Курасу подати у двотижневий строк пропозиції щодо персонального складу Організаційного комітету, у місячний строк після його затвердження — розгорнуту Програму заходів щодо проведення святкування 50-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні з визначенням джерел її фінансування, які б, зокрема, передбачали поліпшення соціально-побутових умов життя ветеранів Великої Вітчизняної війни та прирівняних до них осіб, проведення культурно-мистецьких заходів, а також участь України в Міждержавній програмі заходів по увічненню пам'яті громадян, що загинули при захисті Батьківщини, і жертв Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років згідно з рішенням Ради глав держав—учасниць СНД.

4. Рекомендувати Державній телерадіомовній компанії України, іншим засобам масової інформації організувати широке та об'єктивне висвітлення підготовки та проведення заходів, присвячених 50-й річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні, а також історичних перемог українського народу, народів інших країн у боротьбі проти фашизму.

5. Кабінету Міністрів України забезпечити фінансування заходів щодо відзначення 50-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
1 листопада 1994 року.

Червона хустина Галини Кривенко

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

Ця подія більш як піввіку тому була описана у фронтових газетах.

Пізнього вечора 5 листопада 1943 року на західну околицю столиці України — хутір Депери з боєм увійшли автоматники капітана Андреєва. В одній з хат бійці побачили хвору жінку, яка їх тепло вітала:

— Братики! Невже радянські?

Це була Галина Степанівна Кривенко.

Капітан запитав господиню, чи не має вона червоної матерії, щоб підняти над Києвом прапор визволення?

— Яка там матерія! — мовила Галина Степанівна. Та потім схаменулася, вийняла зі скрині червоний серпанковий шарф.

— Ось моя дівоча червона хустина...

Бійці запитали жінку, чи немає поблизу когось з її знайомих, хто б провів їх до центра міста.

— Так це ж може мій сусід Микола Дігтяренко.

Микола, кремезний юнак років сімнадцяти, запевнив бійців, що добре знає Київ і готовий вести їх у самісінький центр до пам'ятника Богданові Хмельницькому. З юним провідником пішли солдати Василь Толоченко, Євген Пресняков, Микола Кірюхін, сержант Олександр Піксасов... У нічній темряві там і сям палали заграви: тікаючи з Києва, фашисти палили великі будівлі, приміщення своїх штабів. І хоч моросив дощ, пробиратися невидимками поміж ворожих колон було небезпечно.

Нарешті, прапороносці дісталися Богданової площі. Микола Дігтяренко, вивівши воїнів до великого будинку, що півколом високо здіймався поблизу пам'ятника славному гетьману України, сказав:

— До війни тут був ЦК...

Піксасов і Пресняков стали на варті біля входу до будинку, а інші воїни кинулися у приміщення. Воно виявилося порожнє — ніде ні душі. Кірюхін, Толоченко і Дігтяренко піднялися східцями до самого даху, прив'язали до заздалегідь приготовленої палиці Галинину червону хустку, закріпили її на самому гребені будівлі. Над столицею України замайорів прапор визволення. Як пригадує Микола Кірюхін, він тоді подивився на годинника: була двадцять друга хвилина на першу 6 листопада 1943 року.

Цікаво, чи збереглася червона хустина Галини Степанівни Кривенко як історична реліквія? Досі з'ясувати це мені не вдалося.

Володимир ЧЕРКАС.

Мільярд — госпіталю інвалідів

За сотню кілометрів від Києва, у мальовничому лісовому куточку Переяслав-Хмельницького району, розташував свої корпуси Республіканський госпіталь інвалідів війни. Щороку в ньому поправляють своє здоров'я близько 9 тисяч ветеранів та інвалідів війни. Як і інші такі заклади, госпіталь останнім часом переживає неабиякі труднощі. Не вистачає устаткування, ліків, пального тощо.

Керівництво Ради ветеранів України та Федерації профспілок України докладають зусиль, аби поліпшити становище цього лікувального закладу. Нещодавно тут побували голова Ради ветеранів генерал армії І.Герасимов, завідувачка відділу гуманітарної допомоги профспілок Л.Мельник, інші відповідальні працівники Ради ветеранів і профспілок.

Гості зустрілися з медперсоналом госпіталю, передали в дар високоефективну кардіологічну апаратуру, виготовлену в Канаді, розмовляли з інвалідами, які тут лікуються.

Про нелегке становище, що склалося у цьому лікувальному закладі, І.Герасимов інформував Міністерство оборони України. Цими днями міністр В.Шмаров виділив Республіканському госпіталю один мільярд карбованців. Ці кошти буде спрямовано на придбання ліків та підготовку до осінньо-зимового сезону.

Володимир ЖУКОВСЬКИЙ.

Більше здорового глузду

Улітку нинішнього року в Україні практично завершився довготривалий етап перманентних виборів органів влади всіх рівнів, починаючи з Верховної Ради і закінчуючи місцевими Радами. Вінцем усього були всенародні вибори Президента. Народ уперше за останні два-три роки зітхнув з якимось полегшенням і глибокою надією, затамувавши подих в очікуванні тих змін, які врешті-решт мають відбутися в його житті, зробивши його справді гідним людини.

Усі погляди було звернуто до новообраного Президента Л. Кучми. Яким буде його перший крок? Якою буде його стратегія реформ? Чи буде в її основі закладено передвиборчу програму Президента, яка привабила численних прихильників своєю реалістичністю, прагматичністю й виваженістю? Народ уже стомився від політичних баталій і безперервної ідеологічної боротьби. Тому й захотів бачити на чолі держави жорсткого прагматика, реаліста, не зашореного жодними ідеологічними догмами. Людину, яка не витає в хмарах, а реаліста, що ходить по землі, бачить передусім пекучі наші проблеми, знає і прагне їх невідкладно розв'язувати.

Перший крок було зроблено практично миттєво, як за завчасно розробленою домашньою заготовкою, в точній відповідності з передвиборчою програмою — це удар по мафії, корупції, по злочинності (мається на увазі відповідний президентський Указ, який вийшов буквально в перші дні перебування Л. Кучми на посаді). Оцінка цього Указу була неоднозначна. Дехто намагався довести, що окремі його пункти нібито провисають у правовому вакуумі, але потрібно, як на мене, враховувати ту обставину, що рівень злочинності в Україні не вписується в жодні рамки. Тому й заходи, що вживаються до її викорінення, мають бути адекватні, тобто дуже й дуже жорсткі. Схвально були сприйняті громадськістю відповідні кадрові перестановки в керівництві силових міністерств.

Але народ чекав головного — президентської програми, його бачення, тепер уже не з позиції кандидата в Президенти, а безпосередньо з президентського крісла, шляхів подолання кризи в суспільстві і радикальних економічних перетворень.

Після блискавичного першого кроку в боротьбі зі злочинністю Президент, як досвідчений шахіст перед початком далекосяжної комбінації, зробив паузу і ще раз, глибоко проаналізувавши ситуацію, що склалася, паралельно з цим роблячи заміну деяких політичних фігур, створюючи тим самим критичну масу реформаторських сил в уряді, виступив із програмою радикальних економічних перетворень в економіці. Цю програму позитивно оцінили не лише вчені економісти в Україні і в близькому зарубіжжі, а й фахівці-ринковики розвинених західних країн. Це вселяє надію на одержання життєво необхідних кредитів для структурної перебудови економіки як по лінії Світового валютного фонду й Всесвітнього банку розвитку, так і, головне, приватних інвестицій, які відкривають перспективу доступу до західних технологій. Окрім того ця програма буде одним із головних козирів в руках у Президента під час його державного візиту до США.

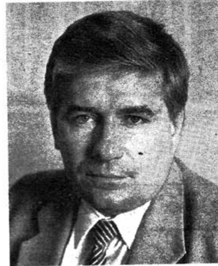

Уся складність і унікальність ситуації в Україні полягає в тому, що на відміну від східноєвропейських країн, тієї ж Польщі, Угорщини, Болгарії, Україна змушена паралельно розв'язувати дві найскладніші глобальні проблеми. З одного боку, це зміцнення і розвиток нашої державності, а з іншого — проведення глибоких ринкових перетворень. Треба враховувати й ту обставину, що сама ідея багатоукладної економіки, в якій будуть на конкурсній основі розвиватися всі форми власності, в тому числі і приватна, значно простіше і з більшим розумінням була сприйнята у згаданих країнах. У нас же це вимагає болючої ломки світогляду з його стереотипами панування виключно державної власності на засоби виробництва.

Заради об'єктивності треба сказати й таке. В західних країнах є багато визначних учених-економістів з світовим іменем — фахівців з питань діючої ринкової економіки. В нашій країні було і є багато високоосвічених, грамотних фахівців з планової економіки. Але, на превеликий жаль, у всьому світі практично немає професіоналів-економістів не просто теоретиків, а практиків з системної трансформації однієї суспільно-економічної системи в іншу, та й ще у історично короткий в буквальному розумінні спресований проміжок часу. Тому, не у виправдання реформаторів, скажу: інколи доводиться йти й за методом проб і помилок, не маючи аналогів у світовій практиці. Звичайно, дуже хочеться, щоб останніх було якомога менше. Однак повністю їх уникнути практично неможливо, через наведені вище причини.

Щодо підсумків обговорення програми Президента в парламенті, то потрібно відзначити, що більшістю парламентаріїв її було схвалено і підтримано, зокрема,й Комісією з питань економічної політики та управління народним господарством, про що неодноразово виступав у пресі її голова О. Таранов. Хоча окремі представники лівого політичного спектра парламенту і зустріли її в штики. Деякі відверто вимагали цілковитого відновлення командно-адміністративної економіки і повернення до старих догорбачовських порядків, не усвідомлюючи того, що навіть технічно повернутися до планово-розподільчої системи в Україні неможливо.

Оскільки лише по 15—20 відсотках виготовлюваної продукції існує замкнутий технологічний цикл у нашій країні. Що ж до решти продукції, то кооперування йде як з країнами СНД, так і з східноєвропейськими державами колишньої РЕВ. Тому, коли навіть поновимо у себе і Держплан, і Держпостач, і держзамовлення, це аж ніяк не гарантуватиме нам на сто відсотків поставки з тієї ж Росії, оскільки її підприємства реалізувативуть свою продукцію в ті країни і тим споживачам, де фінансово буде вигідніше.

І не треба забувати минуле. Поперваx командна економіка могла похвалитися істотними успіхами, такими, як високі темпи зростання, залучення великої кількості ресурсів (особливо трудових ресурсів та інвестицій), модернізація економічної структури та розбудова освіти і охорони здоров'я. Однак деякі проблеми далися взнаки вже від самого початку. Для командної економіки було завжди характерним панування дефіциту. Труднощі періоду зростання були завжди дуже високими і ефективність скоріш падала, аніж зростала. Великі витрати періоду зростання і віддавання переваги важкій промисловості та інвестиціям призвели до вкрай низького рівня життя. Всупереч початковим сподіванням, планова система не сприяла технічному розвитку і нововведенням. Слабкі стимули не тільки не могли забезпечити задовільного рівня ефективності, а й спричинювали низьку і дедалі гіршу якість. Спустошення, завдавані довкіллю, від самого початку були надзвичайно великі, хоча протягом тривалого часу їх розцінювали як ознаку сучасності, і рік у рік вони збільшувались. З плином часу результати не поліпшувалися, а ставали дедалі жалюгіднішими. Падіння темпів зростання відбувалося поступово, зате стало. У вісімдесятих роках більшість соціалістичних країн вступила в період цілковитого застою.

Сама ідея планової економіки — планомірний економічний розвиток зазнала фіаско. Зв'язок між планами й результатами, надто ж останніми роками, був досить слабкий, а плани раз у раз перекроювалися, що робило поняття «командної» економіки більш відповідним дійсності, аніж поняття планової економіки. Що залишалося незмінним, то це довільність рішень, що їх приймали бюрократи з далекого центру. Єдиним економічним досягненням командно-адміністративної економіки, що залишалося справжнім до самого кінця цієї системи, була повна зайнятість, котра зберігалася, це визнано всіма, завдяки низькій заробітній платі, надзвичайно низькому рівню життя і вкрай неефективному виробництву.

Тому, хоч би як важко було нам тепер, борони нас Боже зійти зі шляху реформ. Відхід назад, на позиції командно-адміністративної економіки, неминуче призведе до того, що мине якийсь час і ми знову будемо змушені шукати якогось «Горбачова» для чергової перебудови. Народна мудрість каже, що лише дурні вчаться на власних помилках, розумні радше вчаться на помилках інших, а мудрі їх просто не припускають. Ми вже одного разу помилились. Якщо ж ми всі разом припустимося великої помилки ще раз, тоді, пробачте, як нас з вами називати?

У цьому зв'язку жорсткі реалії життя і цілковитий брак часу диктують лише одне: відкинути всі ідеологічні догми, припинити всі політичні суперечки, консолідувати зусилля всіх гілок державної влади і подати всенародну підтримку реформаторській політиці Президента.

М. ЧЕЧЕТОВ,
народний депутат України, заступник голови Комісії з питань економічної політики і управління народним господарством Верховної Ради України.

Курс, який ми обираємо

Кілька штрихів до портрета нашої держави

Роздуми народного депутата

1.

Працюю у Верховній Раді п'ять місяців. Аналізую і думаю. Новий склад українського парламенту нічим не гірший від попереднього, він такий, як усе наше суспільство, йому болить те, що болить кожній людині.

То звідкіля стільки критики, несприйняття його дій деякими засобами масової інформації? Тільки й чуєш: червоні захопили владу, комуно-соціалісти беруть реванш. Та це вже ми давно чули!

Можливо, річ у тім, що новообрані депутати почали говорити про реальні речі, давати об'єктивну оцінку того, що робиться в країні? Адже до цього офіційна преса, телерадіоканали сурмили здебільшого, що все мовляв, нормально, «маємо те, що маємо», ідуть процеси становлення держави, її самостійність і незалежність набирають сили. Як же так, дивувались люди, ми стаємо дедалі біднішi, а держава набирає сили? Може, хтось і набирає, та не ми з вами.

Тому й пролунав під час шаленого бенкету «прихватизаторів» та скоробагатьків наш голос про розкрадання країни, зубожіння людей. Тимчасово зупинено так звану «прихватизацію», залунали в сесійному залі голоси про відповідальність за розвал у країні.

Ось чому високооплачувані епігони, злякавшись того, що радіотелевізійний дурман минає, накинулись на нову Верховну Раду, щоб збити з пантелику людей. Метод відомий: кричить голосніше за всіх той, хто сам на руку хапкий.

На жаль, спрацьовують і геббельсівські прийоми — чим брехня зухваліша, тим у неї легше вірять. Де ще у світі діється таке, щоб державні засоби інформації безапеляційно критикували (коли б то критикували, а то просто нищили) будь-який крок законодавців?

Наші люди справедливо хочуть незабарних позитивних змін. Та в житті, і, звичайно, політиці пряма лінія не завжди найкоротша. Трохи, справді, заплутаний початок роботи законодавчої влади — то хвороба зростання. Та все ж дещо розпочали і зробили. Організаційні питання XIII сесія розв'язала майже на місяць швидше, ніж попередня. Прийнято понад 20 законів, понад 100 постанов. Активна позиція депутатів сприяла тому, що попри всі біди, зібрано врожай. А який був опір! Мимоволі складалося враження, що для декого, чим гірше в країні, тим краще. Лунало: не балуймо селян, мовляв, хай працюють ліпше. «Видатні економісти», хай і з професорськими званнями, так і не змогли зрозуміти просту істину, що селяни не жебрають, а вимагають віддати їм належне, розрахуватись за здану продукцію. Чи не досить гратися в політику за рахунок селян?

Добре й те, що депутати продемонстрували вимогливість, наміри серйозно питати з відповідальних осіб. Внесені суттєві зміни до законодавства про охорону природи, розвиток науки і освіти. З ініціативи нашої комісії з питань науки і освіти уряд виділив додатково 1 трлн крб. на допомогу науковцям і освітянам. Та все ж заборгованість тут складає ще близько 7 трлн крб.

Урядом підготовлене, нарешті, рішення про індексацію зарплати техпрацівникам бюджетних закладів. Спільно з Президентом здійснено кадрові переміни в МВС і СБУ, Збройних Силах, які сприяли посиленню боротьби із злочинністю.

Розглянуто за ініціативою фракції соціалістів, інших депутатів проект закону про мінімальний споживчий бюджет. Дехто іронізує, мовляв, популізмом займаються депутати. Та ні, шановні! Якщо вже й ми про це не згадуватимемо, то хто вже пам'ятатиме про тих, хто живе за межею бідності? А їх, на жаль, більшає. Тож уряду слід не тільки дбати про гасло «дайош ринок за всяку ціну», а турбуватися повсякчас про людей.

Взагалі, відчувається, як у виконавчих структурах падає відповідальність. Ти чиновникові про біди, проблеми, а він тобі — не заважай. Хоча і зрозуміти людей можна. Реорганізація за реорганізацією призвели до того, що хто чесний — той просто чекає, що далі буде, місця собі шукає. А хто не страждає на цей «недолік», той відверто працює на себе. Ніби в Україні і закони необхідні є, а порядку мало. Говорячи про виконавську дисципліну, як не згадати класика, який сказав: суворість російських законів завжди компенсувалася їх невиконанням. То й для нашої днини це актуально.

До більшості державних структур, заводів, фабрик присмокталися фірми, як сумно відомі АТ МММ тощо. Якби ж то знайти такий лакмусовий папірець, який би швидко виявляв зв'язки можновладців з «комерсантами». Певно, увесь Київ у непроглядному павутинні цього підпільного «бабиного» літа. Та й у нас у Херсоні, думаю, не менше цього паразитизму.

2.

Верховна Рада напрацювала закони, але їх ще для розгортання виробництва замало. Отож треба негайно всім гілкам влади братися за діло, кожному молотити, так би мовити, свою скирду. Тільки взаєморозуміння, підтримка одне одного допоможе нам вийти з кризи. Спитаєте, хто є старший з трьох влад? Той, вважаю, хто більше і краще працює.

У державній політиці України слід, нарешті, керуватися жорстким правилом дотримання прийнятих рішень. Якщо хочете, я назвав би це політикою жорсткого державного прагматизму. Люди згодні затягти на певний час пасок за умови, що зрештою через певний час стануться зрушення на краще. Ми не повинні проводити реформи заради реформ. При цьому ще й дослухатись, чи не насваряться із Заходу пальчиком — не дамо, мовляв, мільярда, якщо не будете слухатись. Є в нас у кожного власна голова на в'язах, і діяти потрібно в інтересах своєї держави.

У червні був свідком, як американці надавали нам парламентську допомогу. Наче й добре діло. Наїхало до сотні поважних добродіїв, навезли брошур, значків, плакатиків. Порозказували, як у них парламентарії працюють — оце і вся допомога. Як не сказати: обіцяєте — так допомагайте! Технологією, оснащенням. Господар сам визначить, брати в борг чи якось по-іншому діяти. Про це, до речі, не раз говорив Олександр Мороз.

Ми, звичайно, за реформи, але не за рахунок інтересів людей, а на користь їх. Хіба це нормально, що за 6 місяців цього року спад виробництва перевищив 60 процентів? У той же час майже п'яту частину всього прибутку в Україні отримали банки, а там працює менш як 1 відсоток населення. От вам і реформи!

Поки що наша Україна нагадує корабель, що пливе за чужим дороговказом, збився з курсу, втратив орієнтири. Скільки ж ми будемо з кожною зміною влади заново переписувати історію, змінювати обраний курс? Давайте скажемо собі, всьому світові, що це наша власна історія, що ми пройшли тяжкий, але корисний шлях і за останні 70 років. І це все наше. Воно болить, але допомагає зрозуміти себе. Не можна руйнувати пам'ять народну, під гаслом деполітизації проводити дику переполітизацію. Ніхто не зробить зрадника і вбивцю новітнім національним героєм. Кажуть, що він страждав. Та тоді всі страждали, тільки от хто й за що.

Правий був Декарт, коли радив: вірно визначайте слова і ви позбавите світ від половини непорозумінь. Ми намагаємось дати означення нашої ходи, курсу ідеології нашої держави. І не знищувати те, чого вчились у нас усі країни. Адже змиваючи гіркі плями минулого, ми змили й здобутки — безкоштовну освіту й охорону здоров'я, соціальний захист.

Діти села не можуть їхати вчитись до міста, не йдуть уже до школи. Тільки в одному Чаплинському районі на Херсонщині 150 дітей цього вересня не змогли піти до школи, бо не мають одягу, зошитів. Учитель іде зі школи через жалюгідну платню, а хто залишився, так і крейди немає, не те щоб з дітьми комп'ютера вивчати.

3.

Чомусь наші новоявлені політики думають, що вони першовідкривачі. Шляхи суспільного розвитку, що нам пропонують, відомі людству здавна. Обабіч них є все: і голод, і безробіття, і насильство, й добробут. Майже двісті країн світу розвивалися за схемою ринкових відносин, та тільки кілька десятків з них живуть пристойно. Тож придивляймося до їхнього досвіду об'єктивно, без підлесливого замилування.

Хто розумно дивиться на світ, на того й світ дивиться розумно. Ця гегелівська думка й сьогодні добрий для нас дороговказ. Є й досвід Китаю, де, реформуючи економіку, суспільство істотно покращило добробут людей. То чому б не вчитися в Китаю? Вчімося також і в інших — США, Німеччини... Добре берімо, а сміття в нас і свого забагато.

Знову візьмімо село. З початку так званих реформ кинулись трощити колгоспи, радгоспи. Розпайовували землю, засоби виробництва, а ефективності жодної.

Протверезіли, зрозуміли, що форма власності — це ще не ефективність господарювання. Є ще й інші чинники. Тепер розібралися, що в Голландії земля залишилася державною, передана фермерам у довічне спадкове володіння. Схожа ситуація в Ізраїлі, Бельгії.

Майже всі країни ЄС дають дотацію сільському господарству. Середній розмір ферми США — 180 гектарів, 70 відсотків валового виробітку дають ферми, які мають по 1400 га й більше. Тож самими лише лопатою і кошиком, навіть приватизованими, ніхто доброго врожаю не здобуде, потрібні також організація праці, капіталовкладення, високі технології.

Або візьмімо найактуальнішу проблему держави — приватизацію. Хоча точніше було б вести мову про роздержавлення, пошук доброго господаря засобів виробництва. Цей процес має вести до покращання добробуту громадян. Ось критерій усіх реформ. Та в Законі про приватизацію про це навіть згадки не знайдете. Закон побудований методологічно неправильно, це проста інструкція з передання майна. Навіщо і з якою метою — нікого не цікавить. Звідси й усі негаразди. На сьогодні в Україні 58 відсотків підприємств — у державній власності. Решта — це колективна, кооперативна, комунальна, приватна власність. Хоча остання й становить лише 4—5 відсотків. Погляньмо на ефективність цього сектора. Спад виробництва за півріччя в держсекторі сягнув 32 відсотків, а в інших формах власності, в т.ч. на приватних підприємствах, — майже 60. Як свідчить досвід, найбільш дійовою формою є жорстке державне управління з використанням ринкових важелів. Скажімо, ФРН до початку... 60-х років тримала в руках держави ціни на енергоносії. В Англії з її віковими традиціями уряд М.Тетчер за десятиріччя рівень приватизації підняв лише на кілька відсотків. Рузвельт у США під час депресії рівень банківського відсотка тримав на межі 10 відсотків. Ми ж хочемо кавалерійським наскоком за один день розв'язати всі проблеми.

Процес приватизації не можна розглядати окремо від розв'язання проблеми виробничої дисципліни, оновлення виробничих відносин, продуктивних сил. Країні, в якій немає порядку, викривлено фінансово-кредитну систему, немає стабільної грошової одиниці, сама лише приватизація не допоможе. Розуміючи необхідність реформування форм власності, доцільно було б більше говорити про ефективність усіх її видів і добиватися саме ефективності. Тому якщо державна форма на сьогодні переважає, то вона мусить працювати також ефективно. Тут слід застосовувати і планування, і стимулювання праці.

Дивіться — в Законі про селянське (фермерське) господарство передбачено, що коли протягом трьох років земля втрачає плодючість, її в такого господаря потрібно вилучити. А в нас приватизують величезні підприємства, і ніхто не стежить за їх ефективністю.

У зв'язку зі сказаним Фонд державного майна повинен змінювати функції, стежити за підвищенням ефективності приватизованих підприємств, сприяти збільшенню їхньої віддачі, демонополізації, стимулюванню виробництва.

4.

Ще про одне, чи не найважливіше питання, — про владу. Верховна Рада прийняла в першому читанні проект закону про місцеві Ради народних депутатів. Багато зламано списів навколо нього. Закон балансує два питання: самоврядування й необхідну централізацію. Якщо дехто твердить, що цей закон порушує відповідні міжнародні угоди щодо самоврядування, то це не зовсім так. Відповідні положення стосуються більше сіл, містечок, де самоврядування можливе. А в районах, областях у всьому світі також формують представницькі органи.

Вважаємо, що Верховна Рада зможе з Л.Кучмою знайти взаємоприйнятні рішення. Слід відшукати золоту середину, створити умови як для керованості економіки, так і не допустити узурпації влади.

Досягти цього можна було б рядом заходів. Скажімо, всі рішення нижчестоящих Рад могли б відміняти вищестоящі в разі їх незаконності. Голова відповідної Ради повинен щорічно звітувати на зібранні перед депутатами, а також представниками (депутатами) всіх підпорядкованих Рад. Після обговорення доповіді треба проводити рейтингове голосування про довіру до голови. Якщо більш як половина учасників зборів скаже «ні» голові, тоді це питання остаточно має розглянути відповідна сесія, згідно з законом. Голова може бути увільнений від своїх обов'язків або виборцями, або двома третинами голосів депутатів. Президент, Кабінет міністрів можуть, у свою чергу, відміняти рішення будь-якого виконкому, тимчасово зупиняти рішення Ради, вносити пропозиції щодо їх відміни на сесію Верховної Ради. Якщо голова місцевої Ради вчинив незаконні дії, чи не виконує своїх обов'язків, то Президент, Кабінет міністрів виносять пропозицію щодо увільнення його від обов'язків відповідній Раді, а в разі її незгоди — вищестоящій Раді. Це питання та має розглянути негайно.

Такий підхід дасть змогу поставити під контроль народу всі гілки виконавчої влади.

Вистачило в нас сил розвалити державу та не вистачило сил і розуму будувати, рухатись уперед. Тож вихід вбачаємо у дружній, злагодженій праці: і Сходу і Заходу, і «правих», і «лівих», і «центристів». Спільна біда об'єднує, здолати її — означає пліч-опліч працювати задля добробуту людей. І тут слово за тісною співпрацею Президента, Верховної Ради, Кабінету міністрів. Працюватимуть в одній упряжці — справа піде на добре, ні — не минемо біди.

Думаю, що ми все ж таки знайдемо точки співпраці, трудитимемося спільно.

С. НІКОЛАЄНКО,
народний депутат України,
фракція «Аграрники України».

Так хто перевищив свої повноваження?

У «Киевских ведомостях» у двох номерах підряд з'явилися матеріали, де фактично стверджується, що одна з комісій Верховної Ради України не просто засудила дії голови Київради Леоніда Косаківського, а й виявила йому недовір'я, готуючи це питання на сесію українського парламенту.

Оскільки у публікації фігурують дві комісії Верховної Ради, ми звернулися до їх керівників внести ясність у цю нестандартну ситуацію.

Голова Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи Володимир Стретович висловився лаконічно:

— Факти, викладені в газеті, якщо не звертати увагу на тональність публікацій, правильні. Наша комісія виходила з Закону, і тільки з Закону, і рішення прийняла вірне.

Голова Комісії з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування Олександр Стешенко так прокоментував те, що сталося:

— Сьогодні, сказав він, — не доводиться дивуватися, коли щось звалюється тобі, як сніг на голову. Такий характер мають і публікація в «Киевских ведомостях», «Парламентська комісія засудили дії київського мера» та наступна, що стосується цієї ж теми.

По-перше, мені якось не досить зрозуміло, чому Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи взялася за розгляд питання про діяльність Київської міської Ради, адже у неї інші функції.

Свого часу я зустрічався десь два-три тижні тому з делегацією депутатів Київради (про це мене просив один із заступників Голови Верховної Ради України) , де було з'ясовано цілий ряд обставин, за яких Київрада, пропрацювавши два місяці, так і не сформувала свої робочі органи і, що найголовніше, — виконавчий комітет.

Що мене стурбувало при розмові, так це те, що група депутатів, обранців Київради, замість глибокого аналізу того, що сталося, наполягали тільки на одному: треба, мовляв, поставити на місце Леоніда Григоровича Косаківського.

(Закінчення на 6-й стор.)

У комісіях Верховної Ради України

2 листопада Комісія Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства розглянула підготовлений Кабінетом Міністрів України проект закону "Про трансплантацію органів і тканин".

Прийняття цього законопроекту є вкрай необхідним для законодавчого врегулювання відповідних суспільних відносин з метою подальшого розвитку медичної науки, впровадження найсучасніших медичних технологій у практику охорони здоров'я.

При обговоренні законопроекту члени Комісії звернули увагу на необхідність допрацювати деякі принципові його положення, узгодити в ньому ряд юридичних та морально-етичних проблем, що мають місце при здійсненні зазначеного виду медичної діяльності тощо.

Під егідою Комісії вирішено створити робочу групу з провідних фахівців — медиків та правників для подальшої роботи над законопроектом.

Сьогодні ж відбулося засідання Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством. Депутати розглянули проекти законів про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про аудиторську діяльність" та про бухгалтерський облік. Після обговорення їх вирішено доопрацювати в робочому порядку і внести на розгляд сесії у першому читанні.

При розгляді законопроектів з питань оподаткування Комісія прийшла до висновку доопрацювати проект Закону про податок на прибуток підприємств, а проекти законів про податок на нерухоме майно громадян і про податок на майно підприємств відхилити.

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією розглянула проекти Закону про посилення кримінальної відповідальності за вчинення злочинів проти життя, здоров'я і майна громадян та Кримінального кодексу України.

Заслухано інформацію робочої групи про виконання чинного законодавства в сфері зовнішньоекономічної діяльності, зокрема, щодо повернення валюти в Україну, а також захисту прав споживачів в умовах зростання цін. Прийняті відповідні рішення.

Виставки

У Чернігові додалось кохання...

Одні привозять у Чернігів здалеку важкі валізи з заморським крамом. А вона у ці скрутні дні — кохання. Щедре. Ніжне. На всіх. Досхочу. Щоб зігріти ним чернігівців. Щоб торкнулися вони до світлих миттєвостей високого почуття.

Художниця Тамара Гордова з Черкас така вже «непрактична» зі своїм циклом робіт «Один рік кохання». Просили, по-доброму її радили у свій час проявити партійне бачення світу, написати для вступу у Спілку художників щось актуальне, типу "Лампочка Ілліча у квітах». А вона мов не чула, мов не знала, як жити і заробляти гроші, — обставляла квартиру мальованим диво-квітом, який вибухав з її серця щедро, дарувала знайомим, друзям ніжність цвіту...

Не дав Бог їй таланту партійного.

Розбирали її на зборах як запеклу «націоналістку». Забороняли виставки. Дороги не давали.

Зрозуміти її та витлумачити намальоване дійсно було важко, як сон. Хоча він їй, як вона сама зізнається, постійний помічник.

— Бува, спочатку я все побачу в сні, а потім беруся малювати...

«Один рік кохання» Тамара Гордова писала багато літ.

— У ньому моє побажання усім людям пожити так щасливо, як живуть закохані у перший рік, — пояснює свій задум художниця.

Кохання вона бачить в образі діалогу двох Душ-Птахів. На перший погляд, у всіх картинах одне і те ж — голубки, лебедята з пелюсток і квіточок. Але придивімося уважніше... І постануть перед нами дві Душі — у радості зустрічі, єдності, в очікуванні щастя, у надії, обіймах ніжності, у зраді, конфлікті... Велична гама Кохання передана майстерним зображенням поетичних образів-настроїв. Вони пробуджують найсвітліше у кожному, хто мав щастя бачити виставку.

Сергій ПАВЛЕНКО

На знімках: художниця Тамара ГОРДОВА; на виставці її творів.

Фото Миколи ТИЩЕНКА.

Шлях до злагоди — спільні дії

На зустрічі представників політичних партій, яка відбулася в обласній Раді, йшлося про практичну підтримку ринкової програми Президента України Леоніда Кучми.

Голова Ради Віталій Жолобов ознайомив присутніх з обстановкою в області, першорядними заходами, що проводяться нині для переходу на нові рейки господарювання. На Херсонщині діють 16 політичних партій різного політичного спрямування. Судячи з виступів їхніх лідерів, усі схвально ставляться до нового ринкового курсу і готові взяти участь в реалізації масштабних задумів перетворення економіки, розвитку науки, культури, освіти, взагалі зміцненні державності.

Розпочато розробку спільного документа про створення консультативної політичної ради при виконкомі, головою якої плановано обрати саме представника політичних партій, а не керівника області. Ця рада має намір, окрім захисту прав людини, брати участь у формуванні Конституції України, сприяти процесам державного будівництва тощо, це й впливати на кадрову політику в області. Після всебічного обговорення документа його знову буде винесено на розгляд.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Власне міністерство?

Ще не так давно понад 40 виробничих об'єднань, заводів, що спеціалізувалися на випуску ковальсько-пресового устаткування, добре знали стан справ у колег — над чим працюють, які впроваджують нові види продукції тощо. Та сьогодні ніхто нічого не координує. В результаті навіть два заводи-сусіди часом розробляють однакові верстати, технологічні процеси...

Щоб узгодити дії щодо вдосконалення продукції, директор Хмельницького заводу «Пригма-прес» Сергій Василишин запросив до себе керівників споріднених підприємств, проектувальників і науковців і провів своєрідну нараду-семінар. Усі згодилися, що потрібно створити координаційний центр. Це своєрідне міні-міністерство у майбутньому розташується на базі виробничого об'єднання «Пригма-прес», яке сьогодні успішно співпрацює з фірмами Італії, Німеччини, Чехії, Швейцарії завдяки сильному конструкторському апаратові, талановитим інженерам, організаторським здібностям директора. Тут, окрім суто виробничих програм, поді815ловому реалізують і соціальні.

«Пригма-прес» може стати лабораторією передового досвіду у ковальській галузі.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницький.

Знайомтесь

«Сигнал», до якого прислуховуються

Багато хто з водіїв добре знає журнал «Сигнал», що вже майже п'ять років є провідним автомобільним виданням в Україні.

Знайомимо вас з його головним редактором Владиславом ВОЛОШИНИМ.

— Владиславе Миколайовичу, вашому журналу за цей час вдалося замінити колишній загальносоюзний "За рулем"?

— Замінити якесь видання ми не збиралися. Коли Україна стала незалежною державою, у неї з'явилися власні інтереси і проблеми, в тому числі й автомобільні. З'явилися свої закони й підзаконні акти, пов'язані зі сферою дорожнього руху, національні Правила дорожнього руху.

До речі, ми одні з перших їх опублікували. Зараз фахівці допомагають читачам розібратися в найскладніших положеннях Правил. В Україні діють також власні правила реєстрації, технічного огляду транспортних засобів та багато інших документів. Бодай про основні їх положення мають знати власники автомобілів і мотоциклів.

— Це дуже важливо. Проте все ж таки водія цікавлять більше автомобілі: які новинки з'являються на українському ринкові, які їх якість і ціни?

— Новинкам вітчизняного й зарубіжного автомобілебудування з відповідними ілюстраціями ми присвячуємо значну частину кожного номера. Є й рубрика «Авторинок». Назва промовляє сама за себе. На жаль, не часто радуємо читачів успіхами вітчизняних автомобілебудівників. Та все ж таки нещодавно докладно розповіли про нові моделі «Таврії» — ЗАЗ-1105, ЗАЗ-1103.

На сторінках нашого журналу можна знайти і детальні технічні характеристики іномарок. Та головна тема, мабуть-таки, — захист прав водіїв. Ось лише заголовки деяких матеріалів: «Водій не невістка, яка в усьому винна», «Суд не швидкий і неправий», «Інспектор вибачився», є й окремі рубрики «Наболіло!», «Сам собі слюсар», «Послухаємо фахівця», «Водій — водієві», «Невідоме про відоме» та інші. Допомагаємо порадами умільцям. Наприклад, як зробити причіп, переобладнати мотоцикл тощо.

— Ви згадали про мотоцикли. Власників двоколісного транспорту ваш журнал також може зацікавити?

— Мотоцикліст звичайно справляється зі своїм «конем» самотужки. Ми намагаємося бодай трохи йому допомогти. Власники мототранспорту — здебільшого молоді, отож підказуємо, як краще керувати за тих чи інших дорожніх умов, на які положення Правил звернути особливу увагу. А в останніх кількох числах розповіли, як власноручно виготовити мотоциклетний шолом. Рубрика «Мотодром» — своєрідний журнал у журналі. Ми прагнемо, щоб кожний водій знайшов у «Сигналі» цікаву й потрібну йому інформацію.

— Останнє запитання: як стати передплатником «Сигналу»?

— Слід звернутися до будь-якого поштового відділення. Якщо ви бажаєте отримувати журнал українською мовою, вкажіть індекс 74452, а якщо російською — 74456. Ціни: на місяць — 31400 карбованців, на три місяці — 94200, на півроку — 188400.

Чи зрозуміють загадкову Україну?

Цікава історія видання першої книги Франсуази Саган. Разом з величезною кількістю рукописів невідомих авторів її повість надійшла до видавництва «Жюліан». Обгортач книжок, що з якоїсь причини не мав роботи, випадково висмикнув зі стосу паперів «Мовчи, суме» 19- річної авторки. І о другій годині ночі, набравшись хоробрості, зателефонував шефові видавництва: «Це треба публікувати!» Шеф, певно, так здивувався, що... погодився.

Але, на думку директора французького видавництва «Едісьйон дю Дофен» Анн Тромлен, часи попелюшок у літературі, на жаль, минули. Сьогодні видавнича справа у Франції втрачає свою магічність. Можливі прибутки від видання книги підраховуються кілька разів, що практично унеможливлює експромти. Хоча...

Останній експромт Анни Тромлен приніс її видавництву хороший прибуток. «Едісьйон дю Дофен» першим у Франції ризикнуло видати французькою мовою «Історію України» Юрія Жуковського, про якого «ГУ» розповість найближчим часом. Несподівано книга здобула популярність. Її презентували протягом цілої години на першому каналі телебачення, ілюструючи репортажами про сьогоднішню Україну. Зараз до друку готується повторне видання «Історії України», а пані Тромлен тим часом відвідала нашу країну і взяла участь у «круглому столі» «Переклад, видання та розповсюдження французької літератури в Україні», влаштованому Французьким культурним центром у Києві. У «круглому столі» також узяли участь радник з питань культури, науки і техніки посольства Франції в Україні Лоран Дезюс, директор центру Бернар Вантом та вітчизняні перекладачі з французької мови, яким було цікаво обговорити з відомим у Франції видавцем свої професійні проблеми.

Останнім часом у Франції скоротилося видання художньої літератури. Тепер на неї припадає близько 20 відсотків. Подібна ситуація і в Україні, проте коли у Франції це пояснюється зростом попиту на науково-популярну та публіцистичну літературу, то в Україні — економічною кризою. Серед продукції «Едісьйон дю Дофен» також переважають наукові розвідки, зокрема, у галузі медицини.

Видавництво Анн Тромлен — родинна справа. Воно перейшло у спадщину від діда, який, до речі, 15 років жив в Україні, саме тоді, коли в нашій державі розпочалася (страшно сказати) електрифікація. Тому з розповідей дідуся Анн Тромлен уявляла Україну дещо загадковою і романтичною країною. Сьогодні у видавничій справі вже працює її дочка.

Цікаво, після відвідин нашої держави її мамою і вражень, від давно електрифікованого, хоч досі темного, Києва, якою уявляється їй Україна? Загадкова і романтична — це не найгірший із стереотипів.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Угоди

Ще один крок до без'ядерного світу,

або Як Пхеньян та Вашингтон знайшли компроміс

З нагоди підписання рамкової угоди між КНДР та Сполученими Штатами у північнокорейському посольстві в Києві відбулася зустріч журналістів з Надзвичайним та Повноважним Послом КНДР в нашій державі Чжо Сон Бомом.

Він високо оцінив досягнуті в Женеві домовленості і, зокрема, зазначив: «Ми вдячні Україні, яка виступала з позиції мирного розв'язання ядерної проблеми на Корейському півострові». Посол КНДР також розповів про перспективи подальшої нормалізації діалогу Пхеньян—Вашингтон та зусиль щодо зміцнення режиму нерозповсюдження ядерної зброї. Пан Чжо Сон Бом наголосив, що його країна ретельно дотримуватиметься своїх зобов'язань. Але багато в чому це залежатиме від американської сторони, як вона виконає умови щодо заміни реактора з графітовим загальмовувачем. На думку посла КНДР, підписані в Женеві документи мають велике майбутнє і є свідченням того, що для розв'язання будь-якої проблеми можна знайти компроміс.

Фотофакт

З моря до моря ріками

Два роки тому в Німеччині реалізовано проект грандіозної споруди, задуманої ще в 20-ті роки нинішнього століття. Канал довжиною 171 кілометр, шириною 55 метрів, глибиною 4 метри з'єднав між собою ріки Рейн, Майн і Дунай. Його будівництво — включаючи 122 мости, 59 шлюзів — тривало більш як тридцять років і коштувало загалом майже 6 мільярдів марок.

Відтепер можна водним шляхом потрапити з Північного моря до Чорного, подолавши 3.500 кілометрів. Новою магістраллю можуть проходити судна вантажопідйомністю до 2 тисяч тонн.

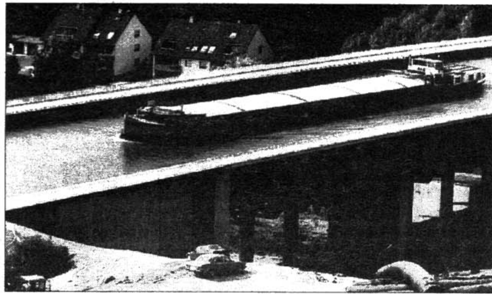

***На знімку:** на одній з дільниць каналу.*

Фото з журналу «Штерн».

Продиктовано в номер

Допомога для нагальних проектів

Учора у Маріїнському палаці розпочався українсько-американський форум з питань менеджменту програм з охорони навколишнього середовища. Як повідомила прес-служба посольства Сполучених Штатів у Києві, це зібрання спонсороване Агентством з міжнародного розвитку США (АМР), відкрили Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні Уільям Грін Міллер, нещодавно призначений українським урядом на посаду Надзвичайного і Повноважного Посла України в США Юрій Щербак і міністр охорони навколишнього середовища Юрій Костенко.

Основну увагу на форумі приділено національній політиці і співробітництву між установами у галузях водних ресурсів, а також організації заходів з охорони довкілля у Донецькому регіоні. Також розглядаються шляхи оптимізації фінансування і менеджменту українських програм і американської допомоги.

Українці навчатимуться у Вищій школі бундесверу

До ФРН відбула перша група українських військовиків, які навчатимуться у Вищій школі бундесверу. Підготовка офіцерів у військових навчальних закладах Німеччини організована відповідно до програми співробітництва між Збройними Силами України та бундесверу ФРН.

А до України прибула військова делегація Німеччини на чолі з бригадним генералом Фішером. Під час зустрічей з українськими колегами планують обговорити програму співробітництва між збройними силами України та ФРН.

Перспективний ринок збуту

Представники української діаспори в Республіці Парагвай звернулися з листом до МЗС України з проханням про заснування дипломатичної місії чи консульського представництва України в місті Енкарпасьйон, де компактно проживає українська громада.

Наша держава зацікавлена у розвитку економічного, культурного співробітництва з країнами Південної і Центральної Америки, в тому числі і з Парагваєм. З нашої точки зору, Парагвай є перспективний ринок збуту української машинобудівної продукції (електротурбіни, сільськогосподарська техніка, автомобілі **«Таврія»**, **«КрАЗ»**, річкові судна). Україна може сприяти у будівництві газопроводів, проведенні геологорозвідувальних робіт, підготовці кваліфікованих спеціалістів. Культурне співробітництво між Україною і Парагваєм може стати важливим чинником у розвитку різнобічних відносин між нашими державами.

Справи армійські

Нова сторінка військової історії Чехії

У складі армії Чеської Республіки почала діяти бригада швидкого реагування – елітний підрозділ збройних сил, до завдань якого належать розв'язання кризових ситуацій у країні та оперативні дії у разі загрози державній безпеці.

Очолить бригаду, створену за західним зразком, полковник Іржі Шедивий, котрий пройшов курс навчання у Вищій школі сухопутних військ армії США в Пенсильванії. У складі бригади є батальйони зв'язку, тилового забезпечення, розвідки, повітряно-десантний та механізований, артилеристи й саперна рота. Чисельність особового складу бригади має скласти до 2000 року більш ніж 3 тисячі чоловік.

За словами міністра оборони ЧР, бригада комплектується на професійній основі. Хто пройшов конкурсний відбір, укладає контракт не менш як на три роки. При цьому грошове утримання перевищує середню заробітну платню в республіці. Усе це, на думку фахівців, покликано в загальному підсумку створити нове обличчя армії, що останніми роками втрачає популярність у країні.

Олександр ЯКОВЛЕВ.

У службовці — за конкурсом

Досвід

Ділові якості вирішено відтепер зробити в Китаї головним мірилом у доборі державних службовців низової ланки. Вакансії аж до посади начальника відділу заповнюватимуться за підсумками іспитів, говориться в оприлюдненому в Пекіні циркулярі Міністерства кадрів КНР.

Що ж до вищих кадрових працівників, то, як свідчить цей документ, їх і надалі призначатимуть згори.

За словами заступника міністра кадрів Чен Ляньчана, нова система, на впровадження якої повсюдно в країні відведено три роки, покликана сприяти «селекції найдостойніших для державної служби кандидатів на основі засад справедливості, рівності й змагальності».

Передбачені циркуляром новації підсумовують п'ятирічні експерименти на терені реформи адміністративної системи. Їх ініціатором у 1989 році виступило саме Міністерство кадрів КНР, набравши кілька десятків клерків на основі іспитів за конкурсу 10 осіб на місце.

Аж до кінця 80-х років армія китайського чиновництва поповнювалася за рахунок випускників вузів та відставних офіцерів. Проте така метода цілком вичерпала себе за умов переходу до ринкової економіки, коли «державними справами мають відати фахівці, набирані на основі відкритості», вважає Чен Ляньчан.

Кандидатам на вакантні місця, котрі мають бути не старші 35 років, доведеться складати письмові та усні іспити з політології, права, менеджменту й канцелярських навичок, а ті, хто витримав тестування, мають відбути річний випробувальний строк.

Нові правила — черговий крок до створення «системи держслужбовців, що відповідає потребам соціалістичної ринкової економіки», до якої доводиться пристосовуватись тутешнім чиновникам. Декілька місяців тому для них запроваджено щорічні іспити на відповідність їх посаді. Регулярний облік їхніх успіхів та прорахунків на службі оголошено «головним матеріалом» у підвищенні чи зниженні в посаді.

До всього іншого нещодавнє нововведення стало черговою спробою властей попередити розповзання корупції у таких її втіленнях, як родинність та хабарництво. Не випадково як основні критерії під час атестації поряд з компетентністю названо чесність та відданість справі.

В'ячеслав ТОМИЛІН.

Литовський калейдоскоп

Близько 70 відсотків основної сировини й матеріалів, що їх вивозять з України і Росії, осідають на чорному ринку Литви. Такі дані Національної асоціації товарних бірж Литви. Через це держава недоодержує до бюджету близько половини необхідної і очікуваної суми. На сьогодні товарна біржа Литви уклала 118 контрактів тільки щодо ввезення та продажу металу. А основний постачальник цієї продукції — Україна, спроможна заповнити не тільки ринок Литви і всієї Балтії, а ще Польщі та Білорусі. Та останнім часом і сюди втрутилася тіньова економіка, відкривши жваву торгівлю металом на чорному ринку, завдаючи шкоди і українській, і литовській сторонам. Така доля спіткала нафту, чорні метали, деревину. Вихід у Литві вбачають у спеціалізації бірж з примусовою реєстрацією товарів. За аналогією з Чиказькою деревною біржею, Лондонською біржею металу чи Токійською і Нью-Йоркською нафтовими біржами. У Вільнюсі вважають, що як Литва, так і Україна могли б виступити ініціаторами такого типу біржової торгівлі в Європі.

* * *

У литовському містечку Турманте з'явився на світ новий трактор. За своїми характеристиками він переважає литовську машину «Гарлява». Трактор, створений литовським селянином Олександром Ротченковим та його товаришем Генріхом Десятниковим, більш маневрений, економічний, зручний, до того ж менший — важить 2800 кг, а виконувати ним можна геть усі сільськогосподарські роботи. Цікаво, що створено машину було на звичайному городі, де стояв тільки універсальний зварювальний апарат. Правда, найбільш складні деталі виготовлено на механічному підприємстві в місті атомників Вісагінасі.

* * *

Литовські митники зізналися, що за того поспіху, що є на залізниці, знайти в поїзді наркотики не легше, ніж голку в скирді сіна. Це стосується всіх поїздів, які перетинають Литву з півдня на північ — з України до Латвії, і зі сходу на захід — з Росії, Білорусі до Калінінградської області й назад. Річ у тім, що тепер російські поїзди не оглядають на литовській території, а українські і латиські затримують на кордоні лише на 15 хвилин. Однак за останні сім місяців лише митниця Вілкавіштіс порушила 7 кримінальних справ, з яких 6 пов'язані з перевезенням наркотиків. У цьому зв'язку затримано чотирьох громадян Росії, двох — України та одного — Литви.

Віктор ЧЕРНИШУК.
Вільнюс.

Так хто перевищив свої повноваження?

(Початок на 4-й стор.)

Я тоді поставив перед ними тільки одне питання: чому ви, народні обранці, добре знаючи що будь-яка політика повинна вестися суто в рамках визначеного законодавчого поля, нехтуєте цим принципом? Адже законом вам відведено два місяці на формування виконкому. І ви, незважаючи на те, подобається вам хтось чи ні, знаючи, що вибори визнані дійсними і ви несете таку ж саму відповідальність, як і Голова Ради, повинні дотримуватись Закону.

Я вважав необхідним попередити візитерів про те, що коли подібне відбуватиметься і надалі, то я особисто, як голова Комісії, буду ініціювати питання про вжиття енергійних заходів для неухильного виконання вимог Закону — аж до розпуску міської Ради.

Ми ж прекрасно розуміємо, що ті нагальні питання, які звалилися на жителів Києва, хтось повинен вирішувати, і, передусім, виконавчий комітет. Замість цього безкінечно зводяться особисті рахунки. Це нонсенс, але мене звинувачує інша комісія, нібито я особисто дозволив сформувати виконавчий комітет голові Київради.

По-перше, з цього приводу було звернення Леоніда Косаківського до керівництва Верховної Ради. По-друге, ми одержали доручення одного із заступників Голови Верховної Ради розібратися в цьому конфлікті.

До речі, на звернення київських депутатів ні я, ні Віктор Іванович Волинець, який очолює відділ Верховної Ради, не давали відповідь на офіційних бланках, оскільки ми висловлювали свою власну точку зору. Адже це питання, справді, не розглядалося на засіданні Комісії, і я не мав права говорити від імені органу, в якому працюю. Але ж як народний депутат України я висловився з цього приводу, виклав свою точку зору, бо маю на це повне право. А тут — «осудити, засудити, доручити...» Я вже думаю: може, це не Комісія з питань правової політики, а якийсь новий судовий орган? Прямо-таки судилище влаштували.

Я стою на тому, що ніяка комісія законодавчого органу не має права втручатися в діяльність місцевої Ради, займати при конфлікті позицію однієї із сторін. Вона повинна вирішувати питання, які регламентовані їй Верховною Радою. А не оголювати шаблі й розмахувати ними на всі боки. Тим більше, не керуватись своїми симпатіями чи антипатіями. Скажіть-но: а хто сьогодні може замінити Леоніда Косаківського і перейняти його повноваження і відповідальність перед усіма жителями столиці, коли він обраний усім Києвом?

Згідно діючого законодавства, ніяка комісія не має права представляти на Верховну Раду питання про зняття з роботи голови Ради. Це право мають тільки Кабінет Міністрів, Президент, Рада вищого рівня. А тут уже поспішили прийняти рішення, пообіцяли внести на розгляд Верховної Ради питання щодо перебування на посаді Косаківського. Це — пряме перевищення своїх повноважень. З усього видно, що Комісія з питань правової політики не встигла вивчити закони, що регулюють ситуацію. Є норми, якими повинні керуватися члени будь-якої Комісії, тим більше — з правової політики.

І ще. Як можна давати оцінку діяльності голови Київради, не вислухавши його самого? Він був навіть не запрошений, наскільки мені відомо, на це засідання.

Рішення, яке прийнято на засіданні Комісії з питань правової політики та ще й обіцянка секретаря Комісії Колiушка, що через два тижні питання буде слухатись на Верховній Раді, взагалі, ні в які ворота не входять.

Окрім цього, офіційне запрошення взяти участь у засіданні Комісії з питань правової політики нам прийшло так пізно, що ми навіть не змогли на нього зреагувати.

Хочеться, щоб ми якомога швидше відмовились від амбіцій, в своїх діях суворо керувалися Законом. Від цього авторитет депутата Верховної Ради тільки виграє.

Життя Рад

Гроші пішли, а стрілка на місці

Шановна редакціє! Багато років тому навіть союзні газети писали про повальне освоєння Арабатської Стрілки . Виросло чимало мальовничих корпусів оздоровчих закладів, та діставатися до них треба по піску, долаючи глибокі вибоїни. Тисячі машин з різних куточків України, країн СНД пробиваються до заповітного моря у суцільній завісі жовтого пилу. Невже нікому побудувати нормальну дорогу? І взагалі — коли Арабатська Стрілка — перлина українського Приазов'я — стане місцем для паломництва хоча б європейців?

Останнім часом у Генічеському районі змінилося керівництво. Чи хвилюють нову владу ці проблеми?

— Питання дуже гостре, — прокоментував лист до корпункту нашої газети голова Генічеського райвиконкому Геннадій Заїченко. — Це наш біль. Чумаки, які їздили до нас по сіль у минулому столітті, мабуть, здивувались би, побачивши і тепер все той же курний шлях, випалену сонцем траву вздовж єдиної на Арабатській Стрілці дороги, залишки вогнищ «дикунів»-туристів, порожні пляшки, пакети з-під їжі. Тим часом у нашому районі мало хто знає, що на впорядкування Стрілки виділено значні кошти. Більш як три роки тому за рішенням місцевої влади було створено спеціальну дирекцію збудованих об'єктів загальнокурортного значення, затвердили її штатний розклад , відкрили рахунок у банку. Ця дирекція виступає як замовник спорудження дороги на Стрілці, а також водогінної мережі, каналізації, газифікації у селах, що розкинулися по вузькій косі — Щасливцеве, Генгорка, Стрілкове. Згодом дирекція реорганізувалася у колективне підприємство, яке прямо розпоряджалося коштами, що надходили на її рахунок від баз відпочинку і пансіонатів. Нині райвиконком хоче розібратися, куди ж поділися гроші. Те, що вдалося з'ясувати,викликає протест з боку громадськості.

Ось сумна арифметика з, так би мовити, кримінальним відтінком. У 1991 році названій дирекції було переказано 4 мільйони 804 тисячі карбованців. Якщо кілометр дороги тоді коштував 50 тисяч карбованців, то можна було сподіватися, що Генічеськ і село Щасливцеве зв'яже асфальтоване шосе. Цього не сталося. Зате дирекція купила собі кафе, яке потім продала сімферопольському малому підприємству, виділила великий кредит підприємству «Соїк» (досі залишається загадкою, хто його засновник і навіщо було викидати гроші на вітер).

У 1992 році сума одержаних дирекцією коштів становила вже 48 мільйонів 902 тисячі, в 1993 — 188 428 тисяч карбованців. Здавалося б, Арабатську Стрілку можна зробити, як то кажуть, лялечкою. Проте, як і раніше, доріг немає, енергозабезпечення сіл і пансіонатів погане, газифікація не ведеться, водопровід залишається рожевою мрією для багатьох мешканців і гостей навколишніх сіл. Куди ж поділися кошти? Дирекція, вірна обраній практиці, переказувала чималенькі суми малим підприємствам «Грані», «Союз», «Крис», «Лідер», «Бриз», «Визис» — то на всілякі господарські потреби, то для придбання автомобілів. Лише в 1992 році було куплено «Волгу», «Жигулі», «Таврію»...

Дивний лібералізм виявляє згадана дирекція до деяких підприємств, які розгорнули будівництво оздоровчих корпусів. Так, трест «Сургутнафтоспецбуд» перед тим, як споруджувати котеджі і пансіонат на виділеній йому площі, мав намити і вкласти грунт на площі 20 гектарів. Але сургутці цим не займалися, хоча об'єкти свої вже звели.

Складається враження, що в районі управлінські структури були некеровані, займалися справами на власний розсуд, новій владі доведеться все починати по-новому.

— Проблема ось у чому. Як і десятиліття тому, ми страждаємо від майже цілковитої відсутності наступництва влади. Була, скажімо, державна адміністрація з її апаратом. Вона пішла в небуття — і немає тепер кого спитати за кричущі упущення. Точніше, не заведено, щоб когось із «колишніх» питали за розвал роботи на тій чи тій ділянці. Знову вимушені починати з наведення елементарного порядку.

Райвиконком створив комісію, яка уважно аналізує стан справ на оздоровчих об'єктах: уточнює територію, яку вони займають, результативність виконання укладених договорів відомчих баз з органами місцевої влади тощо. Але ця спроба розібратися в суті проблеми наражається на шалений опір «колишніх» . Скажемо відверто: місцева міліція, інші правоохоронні органи, незважаючи на суворі директиви «згори», не поспішають підставити плече, не виявляють належної ініціативи, щоб розгребти завали минулих років. Одна втіха — новообрані структури влади підтримує населення. Хоча й важко тепер місцевій Раді, та все ж вірю: вона виконає передвиборні обіцянки. А щодо «чумацького» шляху, то він набуде належного стану.

Розповідь записав Іван КАЛИНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Херсонська область.

Чим не сюжет для п'єси?

На сесію Львівської облради прибули поважні гості з Києва — представники МВС України, Комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією. На адресу голови обласної Ради М. Гориня надійшло подання про звільнення генерал-лейтенанта І. Мотринця з посади начальника УВС Львівської області на підставі перевірки фактів зловживань в органах. П'ять фактів стосуються безпосередньо його персони.

Останніми роками І. Мотринець блискавично просунувся по службі. Але ж зірочки він не сам на себе чіпляв. Нинішнє подання, що звинувачує І. Мотринця у всіх смертних гріхах, наводить на сумні роздуми. І ось фінал: пропонується взагалі позбавити його права носити міліцейську форму.

Та оскільки І. Мотринець депутат, його не можна, згідно з законом, звільнити без погодження з облрадою.

— Я авторитетно заявляю, що з ситуацією справлюся, — сказав на сесії облради генерал. — Пройду через болото і залишуся чистим.

Він зазначив, що з 20 червня до кінця вересня в управлінні було п'ять перевірок, остання з них тривала 28 днів, однак комісія приділила йому якихось десять хвилин, а опонентів слухала годинами. Генерал не визнав себе винним. За 26 років служби він, за його словами, не вчинив жодного службового чи державного злочину, а тому апелює до закону, до депутатів, до громадян області.

Щоб розібратися в непростій ситуації, облрада вирішила утворити спеціальну комісію. Тим паче, що з матеріалами перевірки голова облради ознайомився за кілька хвилин до сесії.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

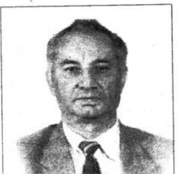

Світ прекрасний тим, що різний. Люди теж

«Я чув про Раду національних товариств. Хотів би більше знати — чим вона займається, як захищає інтереси національних меншин України, які перед нею проблеми.

Д. Норман.

Херсонська область».

На запитання читача відповідає голова Ради національних товариств **Ілля ЛЕВІТАС.**

— Раду створено 1989 року. На той час в Україні було 23 національні товариства. Сьогодні ж у нас 314 товариств. Їх голови і складають саму Раду. У президії — 38 чоловік, тобто по одному представнику від кожного з 38 товариств. Об'єднання створили й нечисленні національності — асірійці, буряти, караїми, литовці... Є навіть в'єтнамське товариство, створене в'єтнамцями, — громадянами України.

У свідоцтві про реєстрацію Ради зазначено, що вона — «громадська організація, яка захищає інтереси національних меншин та відроджує і розвиває їх культуру».

Оце і є наше головне завдання.

Рада — позапартійна громадська організація і співпрацює з усіма, хто вважає, що Україна — Батьківщина всіх, хто живе на її території. Ми відкидаємо будь-які прояви радикалізму. Не беремо участі в пікетуванні, страйках.

Рада брала участь у створенні Комітету у справах національностей, тісно співробітничає з Міністерством у справах національностей та міграції. За нашою ініціативою створено Фонд розвитку культур національних меншин України.

Співпрацюючи з відповідними комісіями Верховної Ради України, ми взяли участь у розробці Закону про національні меншини України.

В лютому 1992 року ми провели першу всеукраїнську конференцію голів національно-культурних товариств, на якій були присутні делегати від 176 організацій. Сьогодні ми маємо хороші ділові контакти з Комісією з прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин.

В областях і великих містах ми створили місцеві об'єднання національних меншин (ради, асоціації, спілки, ліги). Вони представляють інтереси національних меншин у своїх регіонах.

Такі організації є у Криму, Києві, Севастополі, у Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Львівській, Харківській — всього в чотирнадцятьох областях.

Ці товариства утверджують традиції, звичаї своїх народів, створюють ансамблі, недільні школи. Наведу приклад. В Україні живуть 820 бурятів, 89 з них — у Києві. Ця невеличка група влаштовує свої свята, має бібліотеку.

А ось білорусів у нас живе понад 400 тисяч, але вони, на жаль, не створили свого товариства, і білоруської культури в Україні не відчувається, навіть пісень не чутно. Тут нашій Раді треба ще попрацювати.

Ускладнює ситуацію те, що держава досі не визнала юридично, хто є суб'єктом національних меншин, тобто з ким мати справу, коли йдеться про національні проблеми. Ми пропонуємо визнати у законному порядку Раду національних товариств України представником усіх національних меншин під час вирішення загальних питань і національні товариства — в разі вирішення конкретних проблем певної національності.

Вважаємо за доцільне, щоб і Президент України мав свого помічника або радника зі справ національностей. У Кабінеті міністрів України є міністерство, а при Верховній Раді — відповідна комісія. В апараті Президента такої структури нема.

Нас усіх нерідко заспокоюють, що в Україні нема міжнаціональної ворожнечі. Це дійсно велике надбання України. Але це — норма для цивілізованої країни, і такий стан — не вершина міжнаціонального розвитку, як дехто вважає, а його початок. На основі злагоди мають відроджуватись культури національних меншин.

Про інші наші проблеми. Ми домагаємося, щоб кожному товариству було надано пристойне приміщення, щоб у великих містах були Будинки народів України — з актовим залом, площею для виставок, кімнатами для гуртків тощо.

Є розпорядження Президента України про повернення культових споруд тим релігійним громадам, яким вони колись належали. Та виконується воно не всюди. Повернути нашим товариствам також культурологічні споруди, які колись належали національним меншинам — школи, народні будинки, бібліотеки. Це, гадаю, було б справедливо.

Не розв'язано також питання і щодо представництв національних меншин у виконавчих органах, способу їх фінансування, хоча це визначено Законом про національні меншини України.

Турбує нас засилля іноземних структур, які начебто й допомагають, та водночас поступово захоплюють ініціативу, вносять свій менталітет і тим самим розколюють наші національні товариства. Потребу в таких помічниках мають визначати, очевидно, самі національні товариства. А то виходить, що керують ті, хто приїжджає до нас із грошима. Гадаю, потрібен закон, який регулював би взаємодії наших та іноземних організацій.

І останнє. На мою думку, назріла потреба національного представництва у Верховній Раді, що передбачено Законом про національні меншини України.

Малий бізнес: покласти карбованець, щоб узяти чотири

Нині в Україні підприємства недержавної форми власності виробляють близько 35 відсотків обсягів промислової продукції, в тому числі 12 відсотків — малі підприємства. Водночас кожний шостий працівник із зайнятих у народному господарстві також працює у недержавному секторі. Кількість малих підприємств сягнула 74 тисяч, а темпи зростання за минулий рік становили 47 відсотків. Такі цифри навів голова Державного комітету України зі сприяння малим підприємствам і підприємництву Микола Сидоренко, виступаючи перед учасниками прес-клубу «Ринкова реформа в Україні».

Проте ситуацію в царині підприємництва важко назвати сприятливою. За словами Миколи Яковича, якби йому запропонували сьогодні зайнятися підприємницькою діяльністю (з його зв'язками), то він швидше за все відмовився б, оскільки держава ще не створила належних правил гри. Та якщо порівнювати українські умови з російськими, то, на думку голови Держпідприємництва, в Україні ситуація все ж дещо краща. Скажімо, у нас діє заявницький метод реєстрації підприємницької діяльності, тоді як у Росії та й в інших країнах СНД — дозволяючий. До того ж в Україні розроблено методику, яка дає змогу бачити цілісну картину діяльності підприємств, починаючи від їх створення, діє фонд сприяння малим підприємствам та розвиткові конкуренції. Однак, незважаючи на це, сьогодні то тут, то там точаться розмови про те, що невдовзі Держкомітет буде ліквідовано, а його функції буде передано деяким міністерствам. Усе це ще раз доводить, що у нас донині у відносинах держави з підприємцями панує тактика «залишковості» та «меншовартості». Чим інакше пояснити той факт, що комітет, всупереч офіційному статусові, не було наділено жодною прямою функцією державного регулювання підприємницької діяльності? Фактично Держпідприємництво є лише дорадчо-консультативним органом Кабінету міністрів. У цій ситуації Мінекономіки претендує на роль єдиного цільового органу оперативної підтримки недержавного сектора. Однак навіть за цих умов комітет за останні два роки підготував понад 70 законопроектів щодо вдосконалення організаційно- правової та фінансово-кредитної підтримки підприємництва, податкової політики тощо. Скажімо, у правовій сфері потрібно внести зміни до законів «Про власність», «Про підприємства в Україні», «Про підприємництво», на часі розробка Кодексу підприємця. У фінансово-господарській сфері потрібно розробити систему державної фінансово-кредитної підтримки підприємництва, і, насамперед, виробничих інноваційних підприємницьких структур, передбачивши їх диференційоване оподаткування. Дещо в цьому плані комітет робить уже сьогодні: нинішнього року Український національний фонд підтримки підприємництва та розвитку конкуренції, що діє при комітеті, розглянув 166 проектів і надав фінансову допомогу 62 із них на суму 75 мільярдів карбованців. Крім того, комітет спільно з Європейським банком працює над програмою підтримки підприємництва, яка орієнтовно оцінюється в 40—60 мільйонів доларів США. А, як відомо, кожен карбованець, вкладений у малий бізнес, повертається чотирма. Тож недаремно у США за малими підприємствами — понад 60 відсотків обсягів виробництва продукції.

Яким має бути статус комітету? За словами Миколи Сидоренка, він може бути дієздатним як самостійний орган державної влади, наділений відповідними повноваженнями та управлінською вертикаллю на рівень регіональної влади, чи як неурядова, державно-громадська організація, підпорядкована безпосередньо Президентові України. Обидва варіанти, власне, й становлять світовий досвід країн із розвиненою ринковою економікою (перший варіант, наприклад, реалізовано у США, Канаді, Японії, другий — у Франції, Італії, Німеччині, Австрії). Однак, як зазначив далі голова комітету, сьогодні Держпідприємництву, навіть у статусі державного органу, доводиться дуже довго стукати у ті чи інші двері, а якщо він стане громадським органом, то всі двері будуть узагалі перед ним зачинені. А наша ситуація, коли підприємництво в Україні ще тільки в зародку, потребує саме державного механізму сприяння, аж до створення міністерства. Коли ж хтось вважає, що Сидоренко створює міністерство під себе, зазначив Микола Якович, то я завтра ж можу піти, але переконаний: нам сьогодні така структура вкрай потрібна, оскільки всі спілки підприємців вирішують здебільшого політичні проблеми, а власне сприянням підприємництву не займаються.

Микола ЯСЕН.

Інформація — це більше, ніж товар

Як відомо, прес-клуб «Ринкова реформа в Україні» створено задля оперативнішого та якіснішого поширення економічної інформації. Саме там журналісти мають змогу регулярно спілкуватися з провідними економістами та бізнесменами країни. А нещодавно до прес-клубу завітали представники так званого інформаційного бізнесу, що тільки започатковує свою діяльність в Україні. І саме під час засідання прес-клубу було вперше оголошено про створення концерну, який об'єднає спільне підприємство «Меркюрі Глоб-Україна» (створене АТ «Торговий Дім» — Україна—Америка та британською компанією «Меркюрі Сервіс»), фірми «Інфотерра», «Інформаційні мережі України» та «Галицькі контракти». Потреба в такому концерні назріла давно, бо, за словами президента «Меркюрі Глоб-Україна» Х.Шапочника, сьогодні в Україні практично немає структур, які на серйозному рівні займалися б збиранням, узагальненням та поширенням інформації. А про серйозність намірів концерну свідчить те, що протягом трьох років в Україну планованно інвестувати 7 мільйонів доларів США. Якщо справи підуть добре, то інвестиції буде збільшено. Центральним проектом діяльності агентства є видання серії рекламно-інформаційних телефонних щорічників «Золоті сторінки України». Протягом трьох років планованно запровадити щорічні поновлювані довідники у всіх областях та промислових центрах України.

У рамках програми «Золоті сторінки України» також буде створено діловий клуб «Золоті сторінки — Золоті імена». Тож уже в 1995 році ми зможемо користуватися рекламно-інформаційними телефонними довідниками «Весь Київ», «Вся Одеса» та «Місто Лева». Досить великий наклад довідників (відповідно 300 і по 100 тисяч), на думку видавців, дасть можливість встановити доступну ціну — не більш як 2,5 долара за примірник. Отже довідниками зможуть користуватися широкі верстви населення. Щорічник передбачає також міжнародний розділ англійською мовою, а тому близько тисячі примірників розповсюджуватимуть серед найвідоміших фірм світу.

Враховуючи мінливість нинішньої економічної ситуації, видавці беруться не рідше, як раз на місяць, повідомляти через засоби масової інформації про зміни в довідкових даних фірм та організацій. Крім того, плановано запровадити телефонну службу, завданням якої і буде інформувати про всі зміни в довіднику.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Соціологія

Приховане безробіття може вийти з підпілля будь-коли

Перші безробітні в Україні були зареєстровані в червні 1991 року після набуття чинності Закону «Про зайнятість населення». Наприкінці цього ж року безробітних налічувалося уже 6,8 тисячі чоловік. А ще через рік ця цифра сягнула 70 535 чоловік. На 1 квітня 1993 року безробітних було 79 500, а на цю ж пору нинішнього року — 93 тисячі. Як свідчать цифри, різкий стрибок безробіття стався наприкінці 1992 року. Хоч як прикро, але серед безробітних опинилися переважно жінки. Так, на І квартал 1994 року їх було 73,0 відсотка.

НИНІШНЯ економічна скрута спричинила закриття цехів, заводів, інколи цілих виробництв. Без роботи залишилися 46 відсотків робітників і 52 відсотки службовців. Третина — з вищою освітою, 32,1 відсотка — з середньою спеціальною освітою. Молодь віком від 18 до 30 років (з них третина — з вищою освітою) у цьому переліку становить 41 відсоток.

Якщо розглядати ці проблеми на регіональному рівні, то картина молодіжного безробіття така: Рівненщина — 48 відсотків, Чернігівщина — 45,4, Львівщина — 45,0, Хмельниччина — 44,4 відсотка. У решті областей молодих безробітних близько третини (крім Києва та Харківської області, де таких відповідно 18,5 відсотка та 20 відсотків).

Що ж породило «безробіття освічених»? Певною мірою — відсутність оптимального регулювання взаємозв'язку між системою освіти та ринком праці. Як правило, у цій ситуації найбільше потерпає молодь віком від 20 до 30 років. Здобувши освіту, юнаки та дівчата опиняються на вулиці, оскільки вони не потрібні виробництву. Саме в цьому віковому діапазоні найбільше безробітних — 80,7 відсотка, тоді як серед 18—20-річних — 19,3 відсотка.

За даними Міністерства статистики України, за І квартал минулого року загальна кількість звільнених з народного господарства становила 40,1 тисячі чоловік. Це близько 0,23 відсотка від кількості залучених у виробництво. З них 62,2 відсотка — робітники, 37,2 — службовці. Найбільше робітників звільняється з промисловості (37,5 відсотка), торгівлі та громадського харчування, (14,1 відсотка), транспорту і зв'язку (10 відсотків).

ХОЧ ЯК парадоксально, але особливістю вітчизняного безробіття є те, що воно процвітає за наявності вакансій. Така ситуація склалася внаслідок того, що, з одного боку, вивільняються робітники низької кваліфікації, з іншого, — з галузей народного господарства вивільняються керівні працівники, службовці, спеціалісти підприємств, установ і організацій, як правило, з вищою освітою. При цьому, як свідчать статистичні дані, потреба в службовцях набагато нижча, ніж у робітниках.

Подальше вивільнення робочої сили з суспільного виробництва може стати потужним чинником посилення соціальної напруженості. Тому чим швидше виробництво адаптується до ринкових відносин, тим природнішим буде зникнення робочих місць у галузях державного виробництва та поява їх у сфері споживання, кооперативного та приватного секторів.

Аналіз ситуації на ринку праці в Україні свідчить про те, що прогноз щодо зростання кількості безробітних у 1992 році до 1,5 — 2 мільйонів чоловік не справдився. Головною причиною того, що безробіття з 1992-го та до початку 1994 року зупинилося на відносно невисокому рівні, стала відсутність ринкового впливу на економіку. Це зумовлено, передовсім, блокуванням Закону про банкрутство та наданням різним галузям величезних кредитів з метою врятувати їх та зберегти робочі місця. Тому відкрите безробіття, незважаючи на вивільнення трудових ресурсів та збереження неповної зайнятості, росте повільно. Водночас небезпечним стає приховане безробіття, яке будь-коли може вийти з підпілля і призвести до «викиду» на ринок праці накопиченого резерву робочої сили. Цей прогноз базується на даних Міністерства праці, котрі свідчать, що у вимушених відпустках перебувають 44 відсотки працівників.

СТАЄ очевидним, що для стримування безробіття на соціально безпечному рівні необхідно здійснити комплекс заходів з соціального захисту населення. А вони, на нашу думку, зводяться до створення ефективної державної служби зайнятості, покликаної аналізувати та прогнозувати пропозицію й попит робочої сили, надавати допомогу громадянам щодо професійної орієнтації та працевлаштування; стимулювання створення нових робочих місць і розвитку підприємств;: гарантування отримання компенсацій вивільненим працівникам, виплат стипендій під час профпідготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації; надання підприємствам права відпускати працівників у неоплачувані відпустки зі збереженням права на пенсію та щоб при цьому зберігався трудовий стаж; трудової міграції за кордон.

Валерій ПИЛИПЕНКО, завідувач сектора суб'єктів ринкових відносин Інституту соціології НАН України, кандидат філософських наук; Гульбаршин МІМАНДУСОВА, науковий співробітник сектора суб'єктів ринкових відносин, кандидат філософських наук.

Перший європейський суперкомп'ютер було створено в Україні

Нові технології

Ті, хто пам'ятає минулорічну Міжнародну виставку «Інформатика і зв'язок», очевидно, не здивувалися, що нинішнього року спільне україно-американське підприємство «Комп'ютерна група Україна» стало не лише учасником, а й співорганізатором цієї виставки, адже тоді експозиція «Комп'ютерної групи» викликала сенсацію — вперше було представлено продукцію компанії «Сан мікросистемз», ввіз якої до СРСР заборонявся з огляду на ембарго КОКОМ. Сьогодні «санівське» обладнання обслуговує Національне космічне агентство України, ВО «Південний машинобудівний завод», ряд інших науково-дослідних та проектно-конструкторських установ, підприємств, банків тощо. До речі, найближчим часом деякі підприємства й установи України зможуть отримати обладнання «Сан» навіть безкоштовно. Про це досягнуто домовленості на найвищому рівні між Україною та США. Якщо згадати про вчорашню заборону КОКОМ, то очевидно, що в питанні доступу до найновіших електронних систем, які, зокрема, взяв на озброєння Пентагон, досягнуто неабиякого поступу. До речі, «санівські» технології блискуче зарекомендували себе під час інформаційного обслуговування останнього чемпіонату світу з футболу у США.

Та якщо минулого року «Комп'ютерна група Україна» представляла лише одну компанію, то нинішнього ознайомила відвідувачів виставки практично з усіма досягненнями світового ринку комп'ютерів, програмного забезпечення та обслуговування. Зокрема, крім «Сан», було представлено ще одну американську компанію — «Компаг комп'ютер». Вона нещодавно вийшла в лідери на міжнародному ринку персональних комп'ютерів, випередивши таких гігантів, як Ай-Бі-Ем та «Епл»: пропонуючи споживачеві продукцію найвищої якості, компанія знизила ціни на 7—20 відсотків. Такі наслідки цінової війни між «Компаг» та її основними конкурентами. А для «Комп'ютерної групи Україна» така знижка — важливий критерій під час вибору ділового партнера.

Проте, за словами генерального директора «КГ Україна» Євгена Колотилова, поставкою замовленого обладнання взаємини з клієнтом не закінчуються, а лише розпочинаються, переростаючи у партнерство. Ніні одним із найбільших підрозділів «КГ Україна» є саме служба підтримки систем, яка здійснюється за стандартами фірм-виробників, оскільки співробітники служби проходять обов'язкову сертифікацію у тих західних фірмах, чия продукція пропонується. Однак, як зазначив Євген Колотилов, часто рівень знань вітчизняних фахівців на кілька порядків вищий, ніж вимагають найжорсткіші стандарти міжнародного комп'ютерного ринку. Бо й справді, ми повинні не забувати і частіше нагадувати іншим, що саме Київ є однією з колисок світової електронно-обчислювальної техніки: ще в 1950 році тут збудовано перший європейський суперкомп'ютер; в Україні розроблялася більшість систем управління ракетами для оборонних потреб і космічних польотів; починаючи з 1960 року у вузах України підготовлено більш як півмільйона фахівців із вищою «комп'ютерною» освітою. Причому навіть за сьогоднішніх економічних труднощів українські дослідники в деяких галузях інформатики успішно конкурують з японськими та американськими. Тож набутий потенціал потрібно лише належно використати, а співпраця з найвідомішими компаніями світу допоможе це зробити.

Сергій НАГОРНЮК, студент Інституту журналістики.

Сергій ГОЛОВАТИЙ:

«Це не просто професійне свято. Це багато важливіше»

Право

Як ми вже повідомляли читачам «Голосу України», наприкінці жовтня в Києві відбулися урочисті церемонії з приводу «Відкриття Року Права». У них узяв участь Президент України Леонід Кучма, представники судової влади, органів юстиції, адвокатури, делегати Світового Конгресу українських юристів, науковці, іноземні гості. Цього ж дня ми дізналися про новий президентський указ: глава Української держави прийняв рішення про передачу на потреби правничої науки окремого приміщення в столиці, де після реконструкції розмістяться Національна юридична бібліотека, видавництво юридичної літератури та Український центр правничих студій.

Термін «верховенство права» в житті нашого суспільства, на жаль, усе ще вживається в контексті теорії, а не практики. Реформування судової влади, про необхідність якого так багато говориться, по суті, залишається добрим побажанням, а не реальністю. Тому і викликали таке зацікавлення події 22 жовтня — спеціальний молебень в соборі Святої Софії, урочистості в Українському домі, Указ Президента, які транслювалися у відкритому ефірі на всю країну. Про народження нової традиції — урочистого «Відкриття Року Права» в Україні, про його роль у зміцненні верховенства права в нашій державі розповідає «Голосу України» народний депутат, президент Української правничої фундації Сергій ГОЛОВАТИЙ.

— У виступі на урочистій церемонії Президент України підкреслив, що ініціаторами запровадження традиції Відкриття року права виступила Українська правнича фундація. Пане Головатий, розкрийте, будь ласка, суть вашої ініціативи. Що таке «Відкриття Року Права»? Професійне свято юристів — щось на кшталт Дня машинобудівника?

— Не зовсім так. Я не хочу принижувати чиїхось «днів», але «Відкриття Року Права» за своїм значенням не має аналогів у нашій державі. Я сказав би, що це — явище унікальне. Адже, погодьтеся, немає жодної професії у суспільстві, яка б суцільно складала одну з гілок влади...

— Ображаєте журналістів. Чи вважаєте «четверту» владу ще не легітимною?

— Перепрошую, у вас також поважний фах. Але державні влади є тільки три... Отже, повернімося до тих «гілок», що вже «виросли». У виконавчій владі може бути людина будь-якої професії. У законодавчій в наших умовах — і взагалі без фаху. У третій — судовій — неодмінно присутня професія — юрист. Ось у чому її особливість. Тому за всієї поваги до машинобудівників чи працівників комунального господарства професійне свято юристів не може зводитися до тривіального «дня». Але...«Відкриття Року Права» — це не просто професійне свято. Це багато важливіше.

У демократичних державах судова влада піднесена на такий рівень, до якого не можуть «дорости» дві перших гілки. І виконавча, й законодавча влади міняються що чотири — що п'ять років; буває, президенти й уряди зникають з державного «Олімпу» ще скоріше. І тільки судова влада є символом стабільності. Недаремно у цивілізованих країнах суддів обирають пожиттєво. Там у людей респект до цієї влади: вона справді виконує ту функцію, яку на неї поклала сама природа розвитку суспільства. На Заході кожна громада найбільше пишається своїм представником саме в царині права. Українець в США, наприклад, Федеральним суддею Богданом Футеєм, в Канаді кожен українець знав Володимира Тарнопольського (нині покійного), який був членом Вищого апеляційного суду провінції Онтаріо.

У нас цього ще немає. І ми ще не скоро до цього прийдемо. Бо, на превеликий жаль, ми недооцінюємо ролі права в житті суспільства. Та й, якщо чесно, то зневага до суду, до Права значною мірою виправдана. В нашій системі суд не був оборонцем правди й справедливості. З усіх видів права найдосконаліше розвинулося хіба що «телефонне право».

— Про це дуже образно сказав один із сучасних поетів: «Мабуть апостол і вівчар передбачав над нами, сонними, орденоносних яничар із батогами телефонними...»

— Дуже влучно. Ось чому в нашому суспільстві, де так мало хто розуміє значення Права, де самі судді не вірять у стабільність держави, тому що не мають належних умов для щоденної праці, де судова влада плентається за двома першими, так важливо запровадити традицію влаштування ролі і призначення права.

У Європі це дуже давня традиція. Щороку восени, після літніх канікул, у судових інстанціях проводиться Служба Божа, яка звеличує ідеї Добра, Справедливості, Правди, освячує обов'язок правників захищати права і свободи людини, її честь і гідність, утверджує авторитет і відповідальність правничої професії у житті суспільства і держави. Такі урочисті молебні сприймаються як поєднання благословенного Божого слова і земної дії людини на засадах Свободи і Права, Моральності і Милосердя.

Кожна держава, запроваджуючи урочисту церемонію «Відкриття Року Права» (само собою зрозуміло, що кожен рік — це і є рік права), докладала зусиль до її вдосконалення, враховувала свої національні традиції, історичні події, символи. Зокрема, у Франції служба Божа правиться у славнозвісній каплиці Сент Шапел, побудованій королем Луї IX і призначеній тільки для суддів та адвокатів. В Англії церемонія починається з урочистого проголошення Року Права, потім — богослужіння у Вестмінстерському абатстві і прийняття від імені лорд-канцлера, який є найвищою посадовою особою в судовій системі Англії.

— То можна говорити й про український варіант церемонії?

— Звичайно. Нам вдалося вже з першого разу надати їй національного колориту. Україна має всі підстави для встановлення такої події, бо успадкувала багатющі культурно-правові традиції. Ця церемонія, крім усього іншого, ще один спосіб відродження втрачених історичних зв'язків між поколіннями. У нас багато людей, навіть не всі юристи, знають про свою правову спадщину. Кілька фактів. Ще задовго до революції у Європі та Америці в 1710 році Пилип Орлик подарував Україні першу Конституцію. А «Руська правда» — перша збірка законів Київської держави Княжої доби! Вона ж зродилася тут, на берегах Дніпра. Це неоціненна пам'ятка звичаєвого права нашого народу. На той час то була найвидатніша збірка права у Східній Європі. І взагалі тоді Київ відігравав роль державного, політичного, освітнього і, відповідно, правового центру на східноєвропейському терені. То чи ж личить бути нам «правничими поганими».

— Чи запроваджені аналогічні церемонії в інших державах СНД?

— Ні. «Відкриття Року Права» не відзначають не лише в СНД, а й у цивілізованих країнах колишньої радянської Прибалтики. Не мають ще такої церемонії і наші вчорашні сусіди по соціалістичному таборі у Східній Європі. До речі, після церемонії до мене підійшли представник Російського посольства, посол Болгарії: вони не стримували захоплення. А із посольства Білорусі попросили увесь пакет матеріалів. Усі вони відзначили роль Києва в цій події, в піднесенні ролі Права: наше славне місто на якийсь час наче знову стало центром слов'янських народів. Я вже не кажу про відгуки численних зарубіжних гостей і не тільки українського походження.

Приємно, що вже з першого разу новонароджена традиція вдалася. До речі, в підготовці і церемонії «Відкриття Року Права» брали участь члени Наглядової Ради і Дорадчих Зборів Української правничої фундації, до яких належить, по суті, адвся юридична еліта України.

І коротко про дату проведення церемонії. Цього року вона відбувалася 22 жовтня через збіг обставин: саме тоді закінчив роботу 2-й всеукраїнський з'їзд суддів і почався 2-й Світовий Конгрес українських юристів. А взагалі — то Указом Президента встановлена офіційна дата — 8 жовтня. Чому так? По-перше, за, так би мовити, інтернаціональною традицією, церемонія «Відкриття Року Права» має відбуватися восени. По-друге, ця дата прив'язана до національної історії. За припущенням науковців, саме в жовтні 1016 року (звідси число «8», отримана, як прийнято, коли немає точної дати, шляхом додавання цифр року, (по війні Ярослава Мудрого із Святополком, великий Київський князь, відпускаючи полки новгородського ополчення, «списав правду й дав новгородцям, котрі йшли додому», сказавши: «по сій грамоті живіте, як написав вам, так і держіте»). Це і є те гасло, яке, гадаю, стане символом щорічного відзначення Року Права в Україні. Впевнений, Київ неодмінно відродиться як центр права, центр правничої освіти й культури у Східній Європі. А саме право стане Правом, а не «телефонним батогом».

— Ви весь час наголошуєте на особливій ролі у проведенні церемонії «Відкриття Року Права» спеціального молебню. Я розумію, що з Вашого боку це не данина моді. Але... Нинішні покоління юристів усе-таки виховані на діаматі. Крім того, на відміну від тих країн, які ми іменуємо цивілізованими, у нас і на царині релігії не Божа благодать. Самого православ'я — три галузки. Хто ж дістав право, даруйте за мимовільний каламбур, благословляти на право?

— Урочистий молебень справді не данина моді. І не виклик атеїстам. Це глибокий символ — від імені найвищого суду — Божого — благословляти юристів на праведну працю, на прагнення до втілення у щоденній роботі найзаповітніших ідеалів правника, що шанує свій фах і свою репутацію.

Про ці ідеали ми вже говорили. Звичайно, ви маєте рацію: релігійна ситуація в нашій державі не проста. Та коли йдеться про такі святі речі, про пошук шляхів до зустрічі Божої правди з земною, тут треба підніматися над особистими і груповими інтересами всім: і правникам, і священикам. Над усіма і всім цього дня має стояти Віра, а не окремо взята церква. Вищість цієї віри, її моральність, її дух просто вимагають, щоб на «Відкриття Року Права» був встановлений мораторій на міжцерковні суперечки. Тому організатори церемонії запропонували взяти участь в урочистому богослужінні представників усіх традиційних для України конфесій: Української православної церкви, Української православної церкви Київського патріархату, Української автокефальної православної церкви, Української греко-католицької церкви. Я особисто розмовляв з цього приводу з ієрархами усіх трьох православних церков; ми двічі збиралися з представниками конфесій у правничій фундації — докладно викладали їм ідею церемонії, місію богослужіння під час її проведення. Ми передбачали труднощі через суб'єктивні чинники, але священнослужителі зрозуміли головне: церемонія потребує їхньої спільної молитви. Текст молебню міжконфесійний: всі церкви доклали зусиль до створення єдиного варіанта — адже канонічного тексту в нас немає. З огляду на канонічне право, ієрархи не всіх конфесій погодилися брати участь у богослужінні. Але всі пообіцяли, що їхні представники будуть присутні під час молебню у Святій Софії.

Так і сталося. Службу Божу відправив — за попередньою домовленістю — патріарх Київський і всієї України-Руси УПЦ КП Володимир (Романюк). Я так докладно зупиняюся на всіх нюансах саме з огляду на делікатність міжцерковних стосунків. Ми жодною мірою не хотіли образити або применшити роль якоїсь з конфесій чи порушити встановлені домовленості. Можливо, не все сталося так, як ми, ініціатори й організатори нової для нас події, хотіли. Якщо хтось і використав відкритий ефір для пропаганди не Віри, а своєї Церкви — не наша в тому провина. Ми все проаналізуємо і врахуємо наступного разу.

Головне, що цей наступний раз буде — 8 жовтня 1995 року. Що нас зрозуміли і підтримали найвищі церковні і державні діячі, що під склепінням прадавнього храму, в якому молилися ще за часів Київської Руси наші великі князі — глави держави — верховні судді, лунали слова благословення на **Правду, Справедливість, Милосердя.** Це надзвичайно обнадійливо, що і юристи, і священнослужителі вчаться єднатися довкола благородної ідеї.

— Можливо, це єднання і допоможе нам, нарешті, діждатися «Вашингтона з новим і праведним законом»?

— Дай Боже. Отже, день «Відкриття Року Права» в Україні встановлено. Сподіваюся, що з цією традицією ми не тільки возвеличимо Право, а й скоріше приймемо його нову філософію. Воно має стати на обороні людини, має бути для людини, а не для держави. Право для свободи, а не покарання. Без цього слово «демократія» — просто порожній звук.

Інтерв'ю вела Людмила КОХАНЕЦЬ.

Сьогодні — День прикордонника

Зелений кордон — не «зелена вулиця»,

що на собі зазнали непрохані гості...

З цього відрядження на кордон, яке для групи журналістів люб'язно організувала прес-служба Держмиткому, ми романтики не привезли. Отієї самої: неприступні ряди колючого дроту, на кожному кроці — всевидющий вартовий з чотириногим другом «Мухтаром», повз яких навіть миша не прошмигне, а на заставі — напоготові до зубів озброєна моторизована тривожна група, якій лише свисни, дай сигнал...

Якщо таке розповісти про наш кордон з Молдовою — кури засміють. На карті він є, а насправді — умовна смуга.

Прикордонникам тут, наче, даруйте, отим погорільцям після пожежі, — і хату зводь, обійстя обживай, і на роботу ходи, себто на службу. Утім, навіть за цей недовгий період прикордонники вже почуваються господарями на основних шляхах, а на другорядних влаштовують засади на тих, кому Дністер по коліна, а умовний Державний кордон — що сільський перелаз.

(Закінчення на 12-й стор.).

КИЙ АВІА®

туристическое агентство

ПРЕДЛАГАЕМ ОТДЫХ В СТРАНАХ МИРА

ИСПАНИЯ (Барселона, Андорра, Канарские о-ва), ИТАЛИЯ (Рим, Неаполь, Сан-Бенедетто - шоп-тур, Флоренция), ТУРЦИЯ (Стамбул, Анталия), БОЛГАРИЯ (Албена, бальнеология), АРАБСКИЕ ЭМИРАТЫ (Дубай, шоп-тур), ЕГИПЕТ (Каир, Александрия), ТАИЛАНД (Бангкок).

New!

Продажа и бронирование авиабилетов на рейсы из Киева в Рим, Барселону, Анкону (Италия), Бангкок:
ул. Малая Житомирская, 7 тел.: (044) 274-99-65, 274-99-26

НАШИ ФИЛИАЛЫ:

г. Ровно, тел. 2-67-11,
г. Черкассы, тел. 47-53-55,
г. Луцк, тел. 4-57-21,
г. Одесса, тел. 23-08-13,
г. Чернигов, тел. 5-32-91,
г. Житомир, тел. 37-28-32,
г. Симферополь, тел. 24-27-63,
г. Днепропетровск, тел. 44-45-57.

Принимаем групповые заявки от организаций, предприятий с оплатой в карбованцах по безналичному расчету.

ДЛЯ ВАС МЫ РАБОТАЕМ БЕЗ ВЫХОДНЫХ ДНЕЙ!

Запасные части

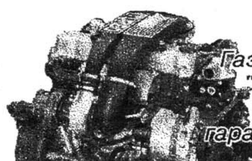

Новое поступление:
Газовые амортизаторы фирмы "Citroen" для автомобилей "Москвич-2141", которые гарантируют 100.000 км. пробега.

И как прежде более 200 наименований запасных частей к автомобилям
ЗИЛ, ГАЗ, Москвич

А также прицепы к легковым автомобилям

От зеркала до двигателя со склада в Киеве!!!

тел. 8-044-264-95-39, 264-74-70
факс 264-24-05

ТОЙПО

2000 образцов итальянской мебели:
кухни, гостинные, спальни, сантехника и др.

Доставка и установка, услуги дизайнера

ВАМ ДОСТАТОЧНО ЗАПЛАТИТЬ - ВСЁ ОСТАЛЬНОЕ МЫ СДЕЛАЕМ САМИ

МЫ БЫЛИ ПЕРВЫМИ И ОСТАЁМСЯ ЛУЧШИМИ!

Железнодорожное шоссе, 41, тел.: 294 81 81, факс: 269 87 18

Нас знають усі !

Концерн "Денді" працює з Вами і для Вас. Ми вміємо заробляти гроші і бажаємо заробляти їх разом з Вами. І хай Ваші гроші працюють на Ваше реальне збагачення.

Ви бачили все, але не були разом з нами.

Вже сьогодні ми приймаємо депозитні внески від юридичних та приватних осіб на рахунок банку концерну "Денді". Сума внеску від приватних осіб не менше 10 млн.крб. Сума внеску від юридичних осіб 200 млн.крб. Процентна ставка залежить від суми та строку дії угоди.

Спробуйте разом з нами!

Пропонуємо передплату акцій для підприємств і населення до 25 листопада. Ми чекаємо Вас за адресою: м. Київ, вул. Щорса, 15, корпус 1, "Трайдент банк" концерну "Денді". **Тел.(044) 269-99-63, 269-95-77**

Реклама в газеті «Голос України». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Найбільша розкіш — спілкування!

Центр слухової реабілітації «АВРОРА»:

- професійне слухопротезування дітей і дорослих;
- слухові апарати (завушні, мініатюрні завушні, внутрішньовушні, кишенькові) та приладдя до них - фірми «OTICON» (Данія);
- допоміжні засоби для слухових апаратів (адаптери до аудіоапаратури, електромагнітні петльові системи);
- аудіометри, слухові тренажери, шкільне звукопідсилююче обладнання - фірми «INTERACOUSTICS» (Данія);
- акустичні рінометри з приставками для об'єктивної алегометрії - фірми «S.P.ELECTRONICS» (Данія);
- отоакустичні тестові прилади - фірми «MIMOSA ACOUSTICS» (США);
- аудіометричні кабіни - фірми «TEGNER» (Швеція);
- засоби захисту слуху від звукових навантажень - фірми «ETIMOTIC RESEARCH» (США);
- батареї для слухових апаратів - фірми «ACTIVAIR» (Англія);
- індивідуальні вушні вкладиші;
- курсова підготовка фахівців-слухопротезистів.

Вул.Академіка Янгеля, 16/2 (поліклініка КПІ).
Тел.: 274-1242, 274-5983, 274-6098, 441-9573. Факс (044) 274-3979.

Державна податкова інспекція по Дніпровському району м. Києва для виявлення кредиторів та санаторів оголошує, що Арбітражним судом м. Києва порушено справу № 15/131 про банкрутство ЛТД «Арко».

Юридична адреса: м. Київ, вул. Ватутіна, 6, кв. 90.

Розрахунковий рахунок № 467823 в Київському обласному управлінні комерційного ПІБ, МФО 321206.

КОНЦЕРН **УКРАВТОХОЛДИНГ**

КИЕВ, Бульв.Шевченко, 54/1, 7 этаж
(044) 221-82-51, 244-35-47 (факс)

ФОРМА ОПЛАТЫ ЛЮБАЯ

МОСКВИЧ	2141(люкс)	360 млн.
ГАЗ	31029	650 млн.
	3307	300 млн.
	3302	650 млн.
	4301 (дизель)	400 млн.
ВАЗ	21047	465 млн.
	21051	455 млн.
	2106	450 млн.
	21071	475 млн.
	21083	495 млн.
	21093	500 млн.
	21099	550 млн.
	21219	520 млн.
УАЗ	31512 (легк.)	500 млн.
	3303 (борт.)	480 млн.
	3962 (санит.)	550 млн.
	31514	530 млн.

NEW!

До уваги слухачів програми Бі-Бі-Сі МПМ
«ГОСПОДАРІ ЗЕМЛІ»

З 31 жовтня ви зможете придбати **НАШ ПОСІБНИК** під такою ж назвою

За довідками звертайтеся до місцевих відділень фонду підтримки селянських/фермерських господарств

BBC MPM

Реализуем со склада в Киеве:

сепараторы-сливкоотделители ОС-Б (1т/ч), ОС2Т-3 (5 т/ч), ОС-2Д-500 и другие;
сепараторы пивные;
станки токарные 16К40, МК60-56, 1К62, 1М-63, 16Б-16 и др.;
станки фрезерные 6Т83, 6Т82Г и др.;
пастеризаторы ОКЛ-10, ПТУ-10, ОК2Н-5;
ножницы гильотинные НК3418;
прессы однокривошипные 25 тонн усилия.

Тел.(044) 552-97-82, 552-92-83, 552-96-74.

Понеділок, 7 листопада

УТ-1

8.00 УТН
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Для дітей. Худ. фільм «Дичок» (Польща).
9.40 «Козацькі лютні».
10.20 Є шанс.
10.40 Худ.телефільм «Троє в човні, не рахуючи собаки».
12.50 Таланти й меценати. Міжнародний фестиваль у м.Торунь (Польща). Частина 1.
13.40 Телефан.
14.30 Обличчям до столиці.
15.00 УТН.
15.10 Делікатес-шоу.
16.00 Ювілейний концерт П.Муравського. 1 відділ.
17.20 Мультфільм.
17.30 «Час рікою пливе». Музична програма за участю народного артиста України М.Гнатюка.
18.00 Чемпіонат України з гандболу. «Спартак» — «Автомобіліст» (Бровари).
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Добрий знак», «Візитна картка», «Пам'ять», «Острів душі».
20.10 Версія.
20.35 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Худ. фільм «Закоханий за власним бажанням».
23.00 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: концерт МСМ.
0.30 УТН.

Канал «Останкіно»

7.00 Мультфільми.
7.30 Фільм-дітям. «Лети, журавлику».
8.35 На балу у Попелюшки.
9.35 Гол.
10.05 «Грузія — одна». Прем'єра док.фільму. Частина 3 — «Випробування».
11.30 Грай, гармонь.
12.10 Фільми нашої пам'яті. «Альошчине кохання».
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Ширше коло.
15.30 Клуб мандрівників.
16.20 «Історія повторюється...» Прем'єра док.телефільму про Ф.Раскольникова.
17.15 Ризикнути і перемогти. Телегра.
18.30 Погода.
18.45 М.Захаров. «Шалений день, або Весілля Фігаро».
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 «Так жити можна». Гумористична програма М.Задорнова.
21.30 М.Євдокимов у комедії «Про бізнесмена Хому».
23.00 Новини.
23.05 В.Третьяков і Ю.Башмет виконують Концертну симфонію В.-А.Моцарта для скрипки і альта з оркестром.
23.50 Новини.
0.00 З полиці заборонених програм ЦТ. 1989 рік — святковий концерт до 7 листопада.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Кліп-антракт.
7.30 «Осінні дзвони». Худ. фільм.
8.50 Прем'єра док. фільму «Цар і вождь».
9.40 Студія «Рост».
10.10 Зустріч збірної світу і збірної Росії з вільної боротьби.
10.40 Палаци і фортеці.
11.10 «Похмурий ранок». Худ. фільм.
13.00 Новини.
13.20 «Едера». Худ.фільм. 11 серія.
14.15 Спасіння 911.
15.10 Співає народний артист України А. Горчинський.
16.00 ВИБОРИ-94: ПРОГРАМА КАНДИДАТА. Печерський виборчий округ № 11.
18.00 Телефільм «Історія Києва. На круги своя».
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Візитка. Катерина Вороненко.
18.50 Мультфільми.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 СНН.
20.00 САМ собі мандрівник.
20.30 Перехрестя.
20.55 Вікна.
21.00 Візитка.
21.05 Світський детектив. «Еркюль Пуаро». 7 серія.
22.05 Сьогодні на сьогодні.
22.10 Українська перспектива.
22.30 СІТ-3.
22.40 Телегра «5 плюс 1».
23.00 Вікна.
23.30 Худ.фільм «Спрут-6». 3 серія. Частина 2.
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Вівторок, 8 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Перехрестя.
8.35 Худ. телефільм «Дона Бейжа». 1 серія.
9.25 Мультфільм.
9.35 Клас-юніор-бізнес.
10.35 Доброго вам здоров'я. Сатанівське диво.
11.15 Муз. фільм «Л.Тищенко: музикант, імпресаріо, меценат».
12.05 Вистава для дітей «Мауглі».
13.10 Худ.фільм «Зірка шерифа».
15.00 УТН.
15.10 Таланти й меценати. Міжнародний фестиваль у м.Торунь. Частина 2.
16.00 Чемпіонат України з футболу. «Шахтар» (Донецьк) — «Динамо» (Київ).
17.45 Ювілейний концерт П.Муравського. 2 відділ.
18.20 Школа поетики. Л.Талалай.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Є.Товстуха. До 60-річчя від дня народження. Усе живе.
20.05 Співає солістка Львівської опери Н.Свобода.
20.15 Телефільм «Софія Київська».
20.35 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Блок-Нот. Музична програма.
21.55 Ай Пі Київ рекламує.
22.00 Спорткур'єр.
22.10 Худ.фільм «Грішник».
23.30 Мультфільми для дорослих.
0.00 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна готовів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Ти пам'ятаєш, товаришу...
9.30 Мультфільм.
9.50 Новини.
10.00 «Сюжет для двох оповідань». Худ.телефільм (10.50 Новини).
11.15 Ранкова пошта.
11.50 Новини.
12.00 Я і мій кліп.
12.05 «Д'Артаньян і три мушкетери». Худ.телефільм. 1 серія (12.50 Новини (з сурдоперекладом).
13.45 П'ять хвилин. Кліп.
13.50 Новини.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 21 серія.
14.25 Хроніка ділового життя.
14.30 Двері у малий бізнес.
14.45 Справа і право.
14.50 Новини.
15.00 Веселі нотки.
15.30 Чарівний світ, або Сінема.
15.50 Новини.
16.00 Джем.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Таємниці Старої площі.
17.30 Загадка СБ.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. Л.Ландау.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 «Ми». Авторська програма В.Познера.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 З перших рук.
20.50 Пісня-94.
21.35 «Повість непогашеного Місяця». Худ.фільм (22.50 Новини).
23.20 У світі джазу.
23.40 Авто-шоу.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Без ретуші.
9.35 Кліп-антракт.
9.45 «К-2» представляє.
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Нова лінія.
15.50 Телефільм.
16.00 ВИБОРИ-94: ПРОГРАМА КАНДИДАТА. Південний виборчий округ № 12.
18.00 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.30 Київська панорама.
18.50 Мультфільм.
19.00 Візитка. Оксана Марченко.
19.05 «Приват-ТБ» представляє: «Новини з-під парти».
19.30 СНН.
20.00 Візитка.
20.05 Сезон.
20.20 Сьогодні на сьогодні.
20.30 «Приват-ТБ» представляє: «ЧІЗ».
22.00 САМ собі мандрівник.
22.30 СІТ-3.
22.40 Зворотний зв'язок.
22.55 Худ.фільм на ваші замовлення.
0.25 СІТ-3.
0.30 Про-відео.

Середа, 9 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 2 серія.
9.00 Уроки французької мови. Урок 10.
9.20 Свічадо. Реальність неможливого.
10.05 Док. телефільм «Іларіон Свенціцький в поході віків».
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Алгоритм роботи з літерними величинами.
11.05 Худ.фільм «Закоханий за власним бажанням».
12.30 УТН.
12.40 «Вертеп-шоу».
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Танцювальні фантазії».
16.40 Освітній канал для школярів. Свято в Нагуєвичах, на батьківщині І.Франка. Зарубіжна література. Шолом Алейхем. «Хлопчик Мотл».
17.30 Власники.
18.00 Мультфільм.
18.10 «Синтез». Малогабаритна техніка для села. Нетрадиційна енергетика.
18.30 Концерт оркестру народних інструментів Укртелерадіокомпанії.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 «Дзвони Чорнобиля». Хто допоможе дітям?
19.45 Запитуйте — відповідаємо.
20.05 Парламентський канал.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Тираж лотереї «Укр-лотто». Випуск 4.
21.50 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель-94.
22.10 Ай Пі Київ рекламує.
22.15 Худ.фільм «Я вас дочекаюсь».
23.20 «Сни напрокат». Подорож до Іспанії. Частина 1.
23.50 УТН.
0.00 Оракул.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна готовів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Зоряний час.
9.40 Мультфільм.
9.50 Новини.
10.00 «На полустанку». Худ.телефільм.
10.30 Мультфільм.
10.50 Новини.
11.00 Афіша.
11.40 Я і мій кліп.
11.50 Новини.
12.00 «Д'Артаньян і три мушкетери». Худ.телефільм. 2 серія (12.50 Новини (з сурдоперекладом).
13.45 П'ять хвилин. Кліп.
13.50 Новини.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 22 серія.
14.25 Хроніка ділового життя.
14.30 Економіка сім'ї.
14.45 Автосалон.
14.50 Новини.
15.00 Подивись, послухай.
15.20 «Літаючий будинок». Мультсеріал.
15.50 Новини.
16.00 Синій птах.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Телерадіокомпанія «Мир».
17.30 Людина і закон. Спецвипуск.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. Д.Вертов.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 «Два дні і все життя». Прем'єра док.телефільму.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Монолог.
20.50 А.Делон у худ.фільмі «Смерть негідника» (22.50 Новини).
23.10 Шість вечорів з Ю.Нікуліним. Вечір 5.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Кліп-антракт.
8.30 Торговий дім.
8.45 Депеша.
9.30 Кіно у листопаді.
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Там-там новини.
15.35 Свято кожного дня.
15.45 Фільм-концерт «Опа-на».
16.00 ВИБОРИ-94: ПРОГРАМА КАНДИДАТА. Подільський виборчий округ № 13.
18.00 Концерт дитячого хору Укртелерадіокомпанії.
18.30 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Док.телефільм «Мені наснився сон».
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «Родина». Про родину Реріхів.
21.10 «Хіала» пропонує.
21.20 Студія «Укртелефільм» представляє: «Фестхонкон». Нові зірки старого року.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 На «Таврійських іграх». Саманта Фокс.

Четвер, 10 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 3 серія.
9.00 Запитуйте — відповідаємо.
9.20 Худ.фільм «Я вас дочекаюсь».
10.25 Молодіжна студія. «Нон-стоп-рандеву».
11.30 Телефільм «Українська архітектура Львова».
12.00 УТН.
12.10 Енергетика творчості. Художник Михайло Гапонов.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Канал «Д».
16.55 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Дещо з цікавої фізики. Уроки французької мови. Урок 11.
17.45 Господарем на землі.
18.15 Чемпіонат Європи з кік-боксингу.
18.45 Телефільм «Доки зима ще далеко».
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 Ставиться питання. Кадрова політика апарату Президента України.
20.00 Концерт інструментальної музики. Грає родина Зубицьких.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 "Київські мозаїки". Д.Сахаров у Києві.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 9 серія.
22.55 Спорткур'єр.
23.05 Авансцена. Театр «Романс».
23.55 УТН.
0.05 "Нова генерація".

Канал «Останкіно»

5.30 "Ранок" (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 "Війна готовів". Мультсеріал.
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 У світі тварин (з сурдоперекладом).
9.40 Мультфільм.
9.50 Новини.
10.00 "Дитинство Микити". Худ.телефільм (10.50 Новини).
11.20 "Прочани". Док.телефільм.
11.50 Новини.
12.00 Я і мій кліп.
12.05 "Д'Артаньян і три мушкетери". Худ.телефільм. 3 серія (12.50 Новини (з сурдоперекладом).
13.30 Кінотрек.
13.45 П'ять хвилин. Кліп.
13.50 Новини.
14.00 "Горячев та інші". Телесеріал. 23 серія.
14.25 Хроніка ділового життя.
14.30 Росія на світовому ринку.
14.45 Дозвольте представитись.
14.50 Новини.
15.00 Що цікавого?
15.20 Мультитролія.
15.50 Новини.
16.00 Тет-а-тет.
16.20 "Елен і підлітки". Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 ...До 16 і старші.
17.30 Мініатюра.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. Е.Хонеккер.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 "Грем Грін". Авторська програма Г.Боровика.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Москва — Кремль.
21.00 Лотто «Мільйон».
21.30 Концерт, присвячений Дню міліції (22.50 Новини).
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Кліп-антракт.
8.30 Поїхали.
8.40 Військовий кур'єр.
8.55 Цілком таємно.
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.30 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.10 Міліцейський репортаж.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Мультфільм.
16.00 ВИБОРИ-94: ПРОГРАМА КАНДИДАТА. Прирічний виборчий округ № 14.
18.00 Митниця.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Мультфільм.
19.15 Уроки французької мови. Урок 10.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 "Хіала" пропонує.
20.40 "Постскриптум" (телекомпанія «Гравіс»).
21.00 Студія «Укртелефільм» представляє: «Світоч». Творча веселка сестер Гоменюк.
21.30 Муз.фільм «Тра-ля-ля, або Як вам це подобається».
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Док.фільм «Ламбада для хілерів».

П'ятниця, 11 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 4 серія.
9.15 «Київські мозаїки». Д.Сахаров у Києві.
9.35 Фант-лото «Надія».
10.25 Ваш вихід, артисте. Пам'яті Поліни Нятко.
11.25 Мультфільм.
11.40 Шкільний екран. 7 кл. Історія України. Ярослав Мудрий — великий князь Київський.
12.10 УТН.
12.20 «Вервиця».
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Анфас».
16.55 Молодіжна студія. «Містер Х».
17.25 Наук.-поп.телефільм «Громадянин вірнопідданий».
18.00 «Основа».
18.45 Ділові відомості.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: «Усе про спорт», «Спеціальний кореспондент».
20.15 Вечірній концерт.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Громадська думка.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 10 серія.
22.55 Арт-майдан.
23.55 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Сорока».
8.20 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Город цілий рік.
9.30 Китай. Погляд із провінції.
9.50 Новини.
10.00 «Графиня Шереметьєва». Худ.телефільм. 1 серія.
10.50 Новини.
11.00 «Графиня Шереметьєва». Худ.телефільм. 2 серія.
11.40 Мультфільм.
11.50 Новини.
12.00 Я і мій кліп.
12.05 «Наша Чукоккала». Фільм-вистава Театру ляльок ім.С.Образцова (12.50 Новини (з сурдоперекладом).
13.15 Циркова програма.
13.45 П'ять хвилин. Кліп.
13.50 Новини.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 24 серія.
14.25 Хроніка ділового життя.
14.30 Влада і реформи.
14.45 Наш прогноз.
14.50 Новини.
15.00 «Пітер Пен». Худ.телефільм. 1 серія.
16.30 Рок-урок.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Людина і закон.
17.30 Співає С.Дружинін.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. П.Карден.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Бомонд.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
18.50 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Людина тижня.
21.00 У клубі детективів. Телесеріал «Вулиці Сан-Франциско». 10 серія.
22.00 Єдиний дубль.
22.50 Новини.
23.05 «Пінк Флойд» — світове турне (23.50 Прес-експрес).

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 «Постскриптум».
8.45 «Воскові персони».
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.35 Там — там новини.
15.50 Свято кожного дня.
16.00 ВИБОРИ-94: ПРОГРАМА КАНДИДАТА. Промисловий виборчий округ № 15.
18.00 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.30 Київська панорама.
18.50 Камерний концерт.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Круті новини.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 СНН.
21.00 Візитка.
21.05 Щотижня.
21.25 Віннер.
21.55 Вікна.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.10 МТБ представляє: «Перший погляд».
23.40 Футбол як футбол.
0.40 СІТ-3.
0.45 Про-відео.

Субота, 12 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель-94.
8.50 Рідна мова. Відповіді на листи.
9.05 Падіюн — променад. Ужгородський палац школярів.
9.40 Доброго вам здоров'я. Біля витоків. (До 150-річчя клініки факультетної хірургії Київського медичного університету).
10.20 Україна сьогодні. Програма для співвітчизників за кордоном.
11.10 Літературно-мистецький вечір, присвячений 175-річчю від дня народження Пантелеймона Куліша. Запис по трансляції.
13.15 Телеміст Вашингтон — Київ.
13.30 «Вервиця».
14.00 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 Старовинна музика.
15.40 Наше коло.
16.00 «Плеяда».
16.55 Футбол. Чемпіонат Європи. Молодіжні збірні України та Естонії.
18.45 Мультфільм.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Хроніка МВС.
19.30 «ЛІКоТБ» представляє: «Останки», «Маски-шоу».
20.30 Романси українських композиторів виконує народна артистка України Є.Мірошниченко.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Вікно в Америку.
22.05 Ай Пі Київ рекламує.
22.10 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 11 серія.
23.00 «І знову разом» в Дубно.
23.35 УТН.
23.45 На фестивалі «Тарас Бульба».

Канал «Останкіно»

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.15 Спорт-шанс.
7.45 Слово пастиря.
8.00 «Марафон-15» — малятам.
8.30 Телерадіокомпанія «Мир».
10.00 Ранкова пошта.
10.30 Я — жінка.
11.00 Без паузи.
11.15 «Смак».
11.30 Худ.фільм «Афоня».
13.20 Книжковий двір.
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Діалог у прямому ефірі.
14.40 «Осягнення демократії». Фільм 6 — «Останні нові громадяни».
15.40 Охоронна грамота.
16.15 У світі тварин. «Життя зоопарків». Телесеріал.
16.55 Брейн-ринг.
17.45 До і після...
18.40 Телесеріал «Команда в капелюхах». 5 серія (США).
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини плюс.
20.35 Погода.
20.45 Телесеріал «Господар Баллантре». 2 серія.
21.45 Оба-на.
22.25 Погода.
22.30 Новини.
22.40 Матадор.
23.30 Хіт-парад «Останкіно» (23.50 Новини).

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Мульти — пульти.
7.35 Студія «Рост».
8.05 Пілігрим.
8.50 Співвітчизники.
9.20 Парламентський тиждень.
10.05 Телеерудит.
10.10 Зворотна адреса.
10.55 Кіномарафон. «Аніматограф».
12.25 Де факто.
12.40 Теніс. Кубок Кремля.
13.00 Вісті.
14.50 «Музика на десерт».
15.05 Футбол без кордонів.
15.50 Телеерудит.
15.55 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 12 серія.
16.50 Прем'єра мультфільму «Собор Паризької Богоматері». (США).
17.50 Свято кожного дня.
18.00 Міжнародна християнська програма «Відповіді».
18.30 Київська панорама.
18.50 Точка зору.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Сезон.
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.35 Місто (телекомпанія «Гравіс»).
20.55 «Мегапол» представляє.
21.10 Вікна.
21.15 Вечірні розваги для дорослих по телефону.
21.45 Ток-шоу «Чорний кіт».
22.15 Сьогодні на сьогодні.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фешн-клаб.
23.05 «Євразія-ТБ» представляє. Худ.фільм «Мільйон залишається».
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Неділя, 13 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 «ЛІКАоТБ» представляє: «Останки», «Маски-шоу».
10.30 Служу народу України.
11.15 «Менора». Культурологічно-просвітницька програма.
12.00 «Сонячні кларнети». Виступ самодіяльних колективів Закарпатської області.
13.15 Канал «Д».
14.15 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 Гандбол. Кубок євопейських чемпіонів. Жінки. «Мотор» (Запоріжжя) — «Ференцварош» (Будапешт).
16.55 Футбол. Чемпіонат Європи. Збірна України — збірна Естонії.
18.45 «Усмішка». Гумористична програма.
19.00 УТН.
19.20 Ай Пі Київ рекламує.
19.25 Свічадо.
20.10 Концерт С.Пенкіна.
20.25 Сторінки Великої Книги. Мультфільм «Скарби небесні».
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 Післямова (телекомпанія «Нова мова»).
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 12 серія.
22.55 Спорткур'єр.
23.05 Молодіжна студія. «Подіум».
23.35 Гандбол. Кубок ЄЕФ. «Спартак» (К) — «Сатурн» (Гаага).
0.15 УТН.

Канал «Останкіно»

7.15 Олімпійський ранок.
7.50 Спортлото.
8.00 Марафон-15.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 Доки всі вдома.
10.00 Ранкова зірка.
10.50 Під знаком «Пі».
11.35 X Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка».
12.15 Економіка і реформи.
12.40 «Шпаргалка» з подарунком.
13.00 Док.серіал «Підводна одіссея команди Кусто».
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Стратегія Перемоги». Док. серіал. Фільм 7 — «Дороги життя».
14.50 Живе дерево ремесел.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Сучасники про Леоніда Когана.
16.30 Америка з М.Таратутою.
17.00 Новини.
17.10 Телелоція.
17.25 «Баскетбольна лихоманка», «Справжні мисливці за привидами». Мультсеріали.
18.20 Уся Росія.
18.50 Погода.
19.00 КВК-94.
21.00 «Неділя».
21.50 Спортивний уїк-енд.
22.05 Вокзал мрії. Ю.Башмет.
22.50 Новини.
23.05 Кохання з першого погляду.
23.50 Новини.
0.00 Музобоз.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Студія «Рост».
7.55 Кращі ігри НБА.
8.50 Шість соток.
9.10 Доброго ранку, Європо.
9.40 Ати-бати...
10.10 Російське лото.
10.55 «Веселка». Худ.фільм.
12.40 Теніс. Кубок Кремля.
13.00 Вісті.
14.50 Не вирубати...
15.05 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 13 серія.
16.00 Візитка. Ганна Безлюдна.
16.05 «Фільмоскоп».
16.35 5 студія.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Гуффі та його команда», «Чорний плащ».
17.55 Візитка. Чорним по білому.
18.00 «Червона рута» в Європі.
18.20 Вікторина.
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка.
19.05 Мульти-бульки.
19.30 СНН.
20.00 Телесеріал «Следжхаммер».
20.30 Капітан-відео.
20.55 Візитка.
21.00 Худ.фільм «Сеньйорита».
22.00 «Трамвай бажань» (телекомпанія «Гравіс»).
22.30 СІТ-3.
22.40 «Моторола» в Україні.
23.00 Чемпіонат світу з автогонок у класі «Формула-1». Гран-прі Австралії.

(Друкується з комп'ютерного набору агентства Укрінформ).

Зелений кордон — не «зелена вулиця», що на собі зазнали непрохані гості...

(Початок на 9-й стор.).

Той, хто «нагородив» смужкою такого кордону Чернівецький прикордонний загін, що здавна охороняє традиційний, добре облаштований ще за часів СРСР, кордон з Румунією, мав свою рацію. Мовляв, нехай до цього рівня дотягують й україно-молдовський відрізок.

Отаке хазяйство перепало командирові загону генерал-майорові Володимирові Бідаху — майже 500 кілометрів Державного кордону, що пролягає по краю двох областей. А це — кілька десятків застав, тисячі прольотів хитросплетеного колючого дроту й інших інженерних споруд, десятки гектарів контрольно- слідової смуги, яку, щоб на ній справді було видно сліди порушника, треба вхитрятися обробляти навіть тоді, коли український селянин не має чим виорати власне чи колгоспне поле.

За цим усім — конкретні солдати й офіцери, котрих за нинішніх скрутних умов треба обмундирувати, нагодувати, обігріти й водночас зробити з них справжніх вартових державних рубежів. А спробуй-но такого виховати з учорашнього школяра, та за півтора року, особливо, коли врахувати, що колишню систему жорсткого добору до прикордонних військ порушено, почастішали випадки, коли на заставу потрапляють юнаки з раніше засуджених. Одіслав озброєний наряд за сімдесять кілометрів у ліс, гори і спробуй, проконтролюй.

До речі, й з молодим офіцерським поповненням з'явилися проблеми. Курсанти Хмельницького артучилища готувалися стати гармашами, а їхній навчальний заклад, дивись, перепрофілювали на Інститут прикордонників. Приїжджають, бувало, такі курсанти стажуватися на заставу і хапаються за голову: та це ж не служба — а щодень на ремінь! Додайте до цієї картини і те, що будь-яка віддалена застава, це певне безлюддя, де ні роботи дружинам, ні школи для діток, хіба що за кілька кілометрів. Єдине віконце у світ — телевізор, і той не завжди подивишся, адже останнім часом на застави двічі на добу припиняють подавати електрострум.

На кордоні за нинішніх зарплат й інших негараздів витримують лише ті, для кого західний шматочок рідної землі — не просто смужечка на карті, а спосіб життя чи традиційне родинне ремесло, й іншого вони не уявляють.

Утім, не обов'язково родинне. Чернівецьким загоном командують діти українських селян. Начальник штабу підполковник Яків Галанюк виріс у селі на Вінниччині, здолав найнижчі щаблі прикордонної служби, нещодавно з відзнакою закінчив академію у Москві, де залишали на викладацькій роботі, а він рвонув на Україну. І не шкодує. Щойно отримав квартиру, у Чернівцях народилася друга донька. А генерал Володимир Бідах, виріcши у селі на Полтавщині, сьорбнув служби на заставах в тому числі й Памірських високогірних, Середньої Азії, Далекого Сходу. Коли покликали у незалежну Україну — поїхав без вагань.

Нехай не ображаються городяни, але нам здається, що саме ця хазяйновита селянська жилка й допомагає їм тримати заставу, як то кажуть, на плаву. На віддаленій заставі нас, мешканців неопалюваних на той час столичних квартир, приємно подивували досить обігріті солдатські казарми. Виявляється, командування загону вугілля на зиму почало заготовляти ще в березні, а за дрівцята домовилися з місцевою владою, з якою у них традиційно дружні стосунки.

А те, що застави на плаву, навіть коли через нестачу пального оперативним групам доводиться долати кількакілометрові відстані не на техніці, а пішки, мали нагоду переконатися непрохані гості прикордонників — порушники. Лише цього року воїни загону затримали 36 таких. Це не обов'язково шпигуни, диверсанти. З боку Румунії, до речі, як і через контрольно- пропускні пункти, намагаються нелегально прослизнути громадяни третіх країн, щоб далі податися на заробітки до Польщі, Німеччини й інших багатших держав. А від нас намагаються вислизнути кримінальні злочинці, і не тільки українські, а й з країн СНД. Цього року впіймали двох кримінальників із Закарпаття, на совісті яких по кілька скоєних злочинів, та по два таких самих з Херсонської й Миколаївської областей. З Румунії вони мали намір пробратися до Боснії й Герцоговини, де є можливість не лише у кривавому коловороті війни переховатися від правосуддя, а й взяти до рук автомати й підзаробити копійку.

Отож, за всіх наших загальних негараздів не варто-таки плутати наш зелений кордон з «зеленою вулицею». За що й хочеться потиснути руку воїнові у зеленому кашкеті.

Анатолій БЕНЬ,
Сергій КОВАЛЬЧУК (фото).

ЇДЕМО МИ, ЇДЕМО... або Цілодобова година пік

Добре наче зробили у Дніпропетровську — впровадили безоплатний проїзд у громадському транспорті. А ось городяни цьому вже й не раді. Схильні до думки, що через це передусім і стало їм тепер непереливки на автобусних, трамвайних і тролейбусних маршрутах. Непереливки надто виснажливі, неприємні — межують з муками. І очевидні, бо їх усі переносять тут на власній шкірі — транспорт ходить настільки кепсько, що на зупинках і в салонах машин — цілодобова година пік.

Якщо не гірше. Бо доїхати сьогодні кудись — на роботу, в магазин, у театр чи в гості, — то треба мати міцні нерви і залізне терпіння. Як, зрештою, і неабияке здоров'я. Проблема настільки загострилася, що на останній сесії обласної Ради говорили навіть про загрозу її переростання в політичну. І справді. Бачачи щодня, зранку до пізнього вечора, знервовані рої городян на зупинках, думаю: чи крадуть ще десь отак безпардонно, безкарно і спокійно у людей час, як у нас? А потрапляючи сам в автобус чи трамвай, де тебе затиснуть і притиснуть до кістлявого супутника-сусіда чи в ліпшому разі — до повненької сусідки, облапають і обсмикають, як захочуть і де захочуть, міркую вже про інше. Про те, як топчеться, принижується людська гідність, а ми навіть не обурюємося. Мабуть, уже сил не вистачає.

У нас уже можна укладати збірку усмішок та анекдотів, народжених у громадському транспорті. На зразок: «Женщина, та підніміть же трохи вище ноги». І не знаю, як кому, а мені сумно щодня вислуховувати цей «оптимістичний» народний фольклор. Сміятися над собою, звісно, і зовсім не зайве, але ж — не знущатися.

Причину і цих наших поневірянь пояснив, схоже, один дотепний гуморист: тільки добре стали жити, а тут гроші закінчилися. Цього року у Дніпропетровську не придбали жодного автобуса, хоч раніше протягом року на лінії виходило мінімум 175–180 нових машин. Уявляєте, на чому їздять мої земляки? Це ще богу дякувати, що рідний «Південмаш» почав випускати тролейбуси, яких торік і позаторік місто встигло «перехопити» кілька десятків. Дивуйтеся чи не дивуйтеся, але цього року уже бодай одного «домашнього» тролейбуса не купили — немає за що. Про трамваї годі й говорити: за три останні роки отримали тільки... два вагони. Знову вся надія на «Південмаш» — тут найближчим часом обіцяють налагодити складання українських трамваїв. Та, звичайно, треба ще гроші знайти, щоб їх купувати.

Остання перспектива геть не ясна. Міській казні обіцяють ніби безпроцентну позичку, однак наперед відомо, що тих грошей ледь-ледь вистачить для того, аби повернути транспортникам борги. На запчастини, акумуляторні батареї, шини і т.п. навряд чи щось перепаде. Посміхайтеся чи ні, а проблему з ремонтом автобусів й електротранспорту бодай почасти можна розв'язати лише одним робом: списати третину рухомого складу, який, до речі, необхідно давно вже списати, от і скоротяться витрати. Правда, це означатиме, що на лініях лишиться мізер — менше половини від потреби. Але дана «пропозиція», хоч як парадоксально, в інтересах городян, бо їздити на несправних машинах дуже й дуже небезпечно — тут до непоправної біди один крок.

Аби якось «викручуватись», автобусники запропонували водночас з безоплатними машинами випускати на маршрути платні експреси — дві тисячі за проїзд — та практикувати попутні рейси — чотири тисячі за одну поїздку. Хто може, хай їде за гроші, хто ні — хай чекає безоплатні. Коротше, для «білих» і «чорних».

З автобусниками погодилися: нехай буде й альтернативний транспорт. То я, готуючи цю публікацію, одного вечора принципово чекав на зупинці біля річкового порту безоплатний автобус 46-го маршруту. Цілих три години мерз на осінньому вітрі — і не діждався. А вранці наступного дня дізнався: бензовози затримались у Кременчузі з пальним. Автобуси, виявляється, давно вже заправляються з коліс: ємкості Нижньодніпровського підприємства із забезпечення нафтопродуктами і міських бензоколонок заповнено зовсім не державним пальним, а комерційним — їх хтось там орендує. Якраз у нас гостював один німець, то він вельми дивувався: як це може бути, що у приватника бензину повно, а у держави — катма. «Та німець віддав би державі свій, — сказав гість. — Бо буде Німеччина — житиме й німець».

А я того вечора з річкового порту мусив повертатися тролейбусом, водій якого «заспокоїв» пасажирів такими словами:

— Ви ще дякуйте, що я працюю...

Хтось, певна річ, не стерпів:

— Якщо ти думаєш, що працюєш, то...

— А якщо хтось думає, що мені платять, то хай і вважає, що я працюю. Хлопці он пішли з дено, їздять теперечки в Росію, місяць одроблять там на тролейбусі і мають стільки, скільки я й за півроку тут не зароблю.

Це лише один штрих до проблеми. Вся проблема, як я зрозумів, зводиться до того, що ще трішечки — і громадський транспорт у Дніпропетровську зупиниться зовсім.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Спорт

ВІДСТУПАТИ НЕМАЄ КУДИ — ПОПЕРЕДУ МОСКВА!

Ліга чемпіонів. Група «Б». «Парі Сен-Жермен» (Париж, Франція) — «Динамо» (Київ, Україна) — 1:0 (0:0). Париж. Стадіон «Парк де Пренс». 43 тисячі глядачів. 12 градусів. Судді: А. Сакар, М. Фірузбаї, А. Кунак (усі — Туреччина).

«Парі Сен-Жермен»: Лама, Кобос (Мбома), Колетер, Комбуаре, Рош, Ле Гуен, Браво, Герен, Веа, Раї (Ласер), Дієнг.

«Динамо»: Шовковський, Лужний, Ващук, Леженцев, Шматоваленко, Ковалець, Косовський, Скаченко, Призетко, Ребров (Джишкаріані), Михайленко.

Гол: Веа (68).

Попередження: Комбуаре і Лужний.

Перед матчем у журналістів України відбулася несподівана зустріч з офіцером французької поліції Михайлом Кабановим. Показавши нам, як пройти до ложі преси, француз українського походження заспокоїв: «Динамо» сьогодні виграє.

Але ми вже знали, що Сабо матиме проблеми у лінії атаки: в Леоненка відкрилася стара травма, і він задовго до матчу зайняв місце на трибуні затишного стадіону.

Мабуть, йому теж не раз довелося засмучуватися невиразною грою своїх товаришів з нападу. Адже у першому таймі Скаченко й Ребров не одержали жодного точного пасу. Особливо грішили Михайленко і Лужний, які робили помилку за помилкою, віддаючи м'яч суперникові, а в кращому разі «у боротьбу».

Господарі грали набагато швидше, багато комбінували і, мабуть, пройнялися переконанням, що гол справа часу. Дійсно, Раї, Комбуаре, Веа, Ле Гуен мали кілька чудових моментів для взяття воріт киян. Але того вечора Шовковський творив дива, відбиваючи м'яч після найточніших ударів французів.

А в другому таймі довелося попрацювати й голкіперові парижан. Особливо на перших хвилинах, коли стараннями Ковальця і Косовського наша середня лінія мала вигляд мобільніший і винахідливіший у порівнянні з першою сорокап'ятихвилинкою. Господарі, видно, не чекали такого заповзяття від киян і трохи стушувалися. Та потім парижани, яких постійно заводила публіка, що розташувалася за воротами обох команд, знов перехопили ініціативу. Ось тоді-то лідерові й удалося забити зовсім нелогічний гол, який дав змогу ПСЖ достроково стати переможцями групи «Б» Ліги чемпіонів.

Чи мають шанси динамівці на друге місце? Після того, як «Баварія» і «Спартак» зіграли у Мюнхені 2:2, кияни теоретично можуть розраховувати на продовження боротьби за кубок Ліги чемпіонів. Але для цього їм обов'язково треба виграти у Москві 23 листопада і брати реванш на своєму полі в «Баварії» 7 грудня. Завдання — надскладне, але реальне. Адже досвід у молоді «Динамо» вже з'явився, і гравці виглядають вже не так безпорадно, як у минулорічному матчі з «Барселоною».

Ось становище команд перед заключними матчами у групі «Б».

	І	В	Н	П	М	О
Парі Сен-Жермен	4	4	0	0	7-2	8
Баварія	4	1	2	1	4-5	4
Динамо	4	1	0	3	4-6	2
Спартак	4	0	2	2	6-8	2

Олександр БІЛИК.

На знімках: офіцер французької поліції Михайло Кабанов: «Динамо» сьогодні виграє...»; момент гри.

Фото Віталія СУДДІ та Миколи БОЧКА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 391035.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311211.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».